

Marcusi Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Marcusi te te ãma ĩrob'ui'érézé Ībaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na rob'ui'éré'wa nhisi hã Zuwã Marcusi na, ĩsisi hã. Zezusihi zazei'wa, ta hã. Tane nherẽ, 12 na ĩhãiba norĩ siré 're morĩ õ di, Zezusi te te sima ĩpisutu norĩ siré hã.

Marcusi hã tinhimi'ui'éré na hã te te rowasu'u za'ětẽ õ di, Zezusihi nhimirowasu'u mono zém na hã. Te te 're ĩda'apawapto mono zém na si ma tô rowasu'u za'ětẽ. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã ĩsimizawi pese na dama romhuri'wa na hã. Marcusi 10.45 ãma hã ma tô ãne na wama waihu'u za'ra. Zezusi hã ĩmreme pire na ma tô duré Marcusi hã wama rowasu'u za'ra, te te dama 're ĩrowahutu mono na hã, duré wa'uburé te te dama 're ĩ'anhamra mono na zama, duré dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari mono na zama. Ã ĩbaihã na ma tô Zezusi hã dama 're siwasu'u, tidâ'âzéb zarina dawasété hawi, za te te 're ĩda'awaibui mono na hã.

Zuwã Batitaha wasu'u

Mateusi 3.1-12; Rucasi 3.1-20; Zuwã 1.19-28

¹⁻³ Ãhãna ĩsãna'rata hawi, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra wasu'u na. Romhã ré, ma tô ãma rob'ui'éré siro, Iza'iza hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Duréhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, tĩ'ra ma, te te ĩwaihu'uzém na ma tô ãma rob'ui'éré, ãne:

“Wa hã wa za satõ ïzadawa wasu'u'wa hã, aiwana,
te te asô ropese mono da. ãne te za te te
dama 're rob'mahârâ, mreme 'rãihâ sina,
a'ubuni wi:

Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni
wi:

Bâdâdi hã asiwi ropese aba, Wanhîb'apito zô.

Îmana 'rãmi bâdâdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”
Ãne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'ééré, romhâ ré.

⁴ Tawamhã Iza'iza te te dama ïrob'ui'ééré zarina,
te oto Zuwã Batita hã â dawabzuri hã te te dama
're ab'manharî, a'ubuni wi. ãne te oto te te dama
're roti:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba,
'Re ïhâimana u'âsi mono, marî 're ï'manharî wasété
za'ra wa'aba mono zé hã te te aima pari za'ra
wa'aba da. Tawamhã â dawabzuri hã wa za te
aima 're 'manharî za'ra wa'wa. — ãne ma tô te te
dama 're roti, Zuwã Batita hã.

⁵ Da'ahâ uptabi na te ïtême 're dasito, Zudeza
na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Zeruzarê na
'ri nho'õmo nhisi hawib zama, te ïtême 're dasito.
Tawamhã dasisõ'a dawasété na, 'Re ïhâimana u'âsi
mono ma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, ma
tô â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharî Zuwã
hã, Zodâ pa na â nhisi ãma.

⁶ Zuwã hã awaru ba'õmore zéré 'manharî na te
're si'uza. Duré romhã 'manharî hãiwaré na te ãma
're si'usisi. 'Riti na si, te 're sa. Ropîni na zama te
duré 're sa.

⁷ ãne te te oto dama 're rowasu'u:

— Îza'u si te za ïma ïpire uptabi hã wei wi. Îma
pire uptabi wa, ïpara'uza wasisizé, te tãma wasihu
waihu'u õ di za.

⁸ Wa hã wa tô â uptabi na si te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono wamhã. Tanei õ di za oto. Īma ĩpire hã wei wisi wapsi, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da. Wẽ uptabi di, ĩpẽ'ẽzani hã. — Āne ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're wasu'u.

*ZeZusi hã â dawabzuri te te ĩ'manharĩzé wasu'u
Mateusi 3.13-17; Rucasi 3.21-22*

⁹ Tawamhã āne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tô ZeZusi hã ĩtẽme wi, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi hawi. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma, Nazaré hã. ĩtẽme wisi wamhã, ma â dawabzuri hã ZeZusihi ma 'manha, Zodã pa na â nhisi āma.

¹⁰ Tawamhã â hawi watobro wi, ma hãiwa hã aipo'o. Hãiwa hawi, ma we 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã ĩtẽme si'ra, utu'u ne. Ma tô sina 'madã, ZeZusi hã.

¹¹ Tawamhã hãiwa hawi, te we 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ZeZusihi ma tinha:

— A hã ĩ'ra. Īma asawi uptabi di. Aima ĩto za'ẽtẽ uptabi di. — Āne te we tãma tinha, ĩmama hã.

*Wa'uburé hã ZeZusi te te ĩwada'urizé wasu'u
Mateusi 4.1-11; Rucasi 4.1-13*

¹² Tawamhã ZeZusi hã â dawabzuri te te 'manharĩ pari, te oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã satõ, a'ubuni u sãmra da. Taha wa, te oto mo.

¹³ Tawamhã a'ubuni wi sãmra ré, bådã hã ahã na ma āma si'utõrĩ, 40 na. Tame sãmra ré, Sata-nasi hã te aré nasi wada'u, ĩsimiroti na te te saze da. A'ubuni āma abaze zahi hã te 're hãimana za'ra. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma

romhuri'wa norĩ hã hãiwa hawimhã, te we siwi 'madâ'â pese.

*ZeZusi hã romhuri na te te ĩsãna'ratazé wasu'u
Mateusi 4.12-22; Rucasi 4.14-15; 5.1-11*

¹⁴ Tawamhã ZeZusi hã te mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Zuwã Batita hã dazazéb 're, da te dasiwi sêrê pari, te ZeZusi hã mo. Tawamhã rowasu'u wẽ hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma ĩsõmri na, te ZeZusi hã te te dama 're rowasu'u oto.

¹⁵ ãne te tinha:

— ãhãna bâdã hã ma tô oto ĩwa waptãrã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb da hã. Ma'ãpé aiwasété wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono za, 'Re ĩhãimana u'âsi mono niwĩ, ĩwasu'uwẽ hã 're saze za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tô te te dama 're rowasu'u, ZeZusi hã.

¹⁶ Tawamhã â zaihã u ma tô wi, ZeZusi hã, Darireza na ĩsõ'u nhisi u hã. Wisi wamhã, â zababa 're morĩ ré, ma tô tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã sõpêtẽ zahuré. Ta norĩ hã Sima Pedru na ĩsisi hã ĩsisãnawã me, ãdéréhé me. Tepe zô, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré.

¹⁷ Tawamhã ãne te ZeZusi hã 'mahãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ĩsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ĩsisanho wa'aba da, ĩma 're ĩda'awaiwai wa'aba mono zém na da hã. — ãne ma tô tãma waihu'u zahuré.

¹⁸ Tawamhã õne haré ma tãma marẽme zahuré, abazipara ma. ZeZusihi siré te oto tineb zahuré.

¹⁹ Tawamhã syry na sina pahã wi, ma duré 'madâ'â zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rã'õtõ zahuré apã, uba're wa.

²⁰ Tawamhã Zezusi te duré sô tihârâ zahuré, ãsiré neb zahuré da. Tawamhã õne haré timama hã ma rême zahuré, tâma ãromhuri'wa norĩ zama, uba're 're ãsi'ubumro norĩ hã, Zezusihi siré 're neb zahuré da oto.

Zezusi hã aibã ma, wa'uburé te te ããmrazé wasu'u

Rucasi 4.31-37

²¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô aihutu, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Tawamhã sabadu na wa, ma awa'awi ãzé Zezusi hã, zudezu norĩ te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da, tô romhuri zahãrizém na hã.

²² 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei õ di, Zezusi te te dama ãrowahutu mono zé hã. Simirowahutu pire na te dama rowahutu. Simirowasu'u wẽ wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni.

²³ Tawamhã te te dama rowasu'u ré, ma we aibã hã ãzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're ãmorĩ hã. Sébré wi, te sa'ëtẽ 'mahã:

²⁴ — Zezusi, Nazaré nhihudu, e marĩ zô te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ãma aiwaih'u pese di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, we te te asatõrĩ na hã. Aiwẽ uptabi di, a hã. — ãne te 'mahã.

²⁵ Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha, wa'uburé ma:

— Tô'ã, we ãma nharĩ tõ. Mo oto aibã hawi aiwatobro.

²⁶ Tawamhã sisa'u te sa'ëtẽ hãiba wasutu, wa'uburé hã. Tawamhã sadari sina, ma aibã hawi watobro.

²⁷ Tawamhã ma ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Rãwi te ãma dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— Õ hã, e niha. Wama ãsa'rese ò na, te wama rowahutu. Wa'uburé norĩ ma, te te rob'rui wamhã, ma tô wapari za'ra, ãmreme hã. — ãne te dasima ãma romnhoré za'ra ni.

²⁸ Taha wa, Zezusihi wasu'u hã ma tô waptu na ropé, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 're, daro mono bâ.

Sima Pedruhu maprewa, Zezusi te te ãpesezé wasu'u

Mateusi 8.14-15; Rucasi 4.38-39

²⁹ Taha pari, ma tô Zezusi norĩ hã rowahutuzém hawi wairé, Sima Pedru norĩ nhorõwa u si'aba're da. Tisiséme me, ãdéréhé me, te siré 're simasisi zahuré, Sima Pedru norĩ hã. Ta norĩ hã, Ti'adu norĩ me, Zuwã norĩ me, ma asisi 'ri para u, Zezusihi siré.

³⁰ Tame te Simahã maprewa hã hãzé ré nomro, wa'ro na. Tawamhã sisisi wi, te Zezusihi ma 'mahârâ za'ra, hãzé na ãnomro na.

³¹ Taha wa, te oto ãtème mo, ãnomrozéb u. Tawamhã ma pa'â, wahutu da. Taha wa, ma awa'awi tiwahã. Tawamhã ma tô tâma api za'ra Zezusi norĩ ma, saihuri da.

Zezusi hã Darireza ãma te te 're ãda'apawapto mono zém na rowasu'u

Mateusi 8.16-17; Rucasi 4.40-41

³² Tawamhã bâdâ sébrézéb u, ma tô ãtème tasi'ãwisi za'ra ni, Zezusihi u, dahãzé mono bâ. Wa'uburé ré 're ãdanomro mono norĩ zama, ma ãtème ãwisi za'ra ni.

³³ Uburé 'ri ahã 're, 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ma ãtème tasi'rã'õtõ ni, 'ri nho're uwaibaba.

³⁴ Tawamhã dahãzé mono bâ, ma da'apese, da'ahã na. Duré timreme na ma wa'uburé norĩ hã

dama anhamra, ahâ na. Wa'uburé norĩ hã ma tô waihu'u za'ra Zezusi hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, Zezusi ma tô wa'uburé norĩ hã sadawa uwati za'ra, te te dama rowasu'u za'ra tã da.

³⁵ Tawamhã robza'rã ré, ma wahudu Zezusi hã, 'ri nhiti morĩ da, a'ubuni u. Tame te a'â tihâiba, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, mreme da.

³⁶ Tawamhã Sima Pedru norĩ hã te Zezusihi zô sôpré ropâ, tisiré norĩ me hã, te te siwi sôpêtê da.

³⁷ Tawamhã te te siwi sôpêtê wamhã, te tãma rowasu'u za'ra:

— Aihĩni te asô tanhopré ni.

³⁸ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'rêi wa'aba, 'râwi 'ri wa'õtô 're, 're ãdahâimana za'ra mono u, tamomo zama te ãwasu'uwê na da'apo're pu'u mono da. Taha da, wa wei mo. — ãne ma Zezusi hã tãma siwaihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã daro mono bâ te 're mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ma, ãwasu'uwê hã te te dama 're wasu'u mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé hã te te duré dama 're anhamra.

*Aibã ã'wa're ré hã, Zezusi te te ãpesezé wasu'u
Mateusi 8.1-4; Rucasi 5.12-16*

⁴⁰ Tawamhã aibã hã ma ãtême wi, ã'wa're ré hã. Hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara, te te tãma nharĩ da, ãne:

— ãma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, asima ãwê wamhã, te za ãpe. — ãne te Zezusihi ma si'ru, te te pese da.

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã ãma pẽ'êzé wa, ma tô tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, ãne te tãma tinha:

— Tane tô. Wa tô ïsima aiwẽ, te aipese da. Tâibâ oto aihâzé hã. — ãne ma Zezusi hã tãma waihu'u asa.

⁴² Tawamhã awa'awi ma ï'wa're hã tãma apa. Ma tô tihâiba wẽ oto.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tô siña sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tã da. ãne te tãma tinha:

— ïwaparip pese, asina. Ni'wai ma, asina ïwasu'u õ di za, te aipesezém na. Sasedoti u si te za aimo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u si, aihâiba wẽ zô te te aihâiba 'madâ'â da. Taha parip si, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te za asõpru, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — ãne ma tô aibâ hã satõ, Zezusi hã.

⁴⁵ Tazahã aibâ hã rowasu'u wẽ na ma tô ãma ropé. Taha wa, sõ'awi 'ri ahâ u hã datême 're ne waihu'u mono õ di, Zezusi hã. Taha wa, a'ubuni wi te a'â 're hâimana, danhiti. Tame 're hâimana mono ré, te ïtême 're dasihutu, daro mono bâ, da te 're sabu za'ra mono da.

2

*Zezusi hã aibâ ïhi'ré te te ïpesezé wasu'u
Mateusi 9.1-8; Rucasi 5.17-26*

¹ Syry na ãma ronomro parip si, ma Zezusi norĩ hã apã aihutu, Capana'u na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tawamhã awa'awi ma ïwasu'u hã ropé, 'ri para ãma oto ïhâimana na hã, Zezusi hã.

² Tawamhã da'ahâ na ma ïtême dasito. Da'ahâ na ïtême dasito mono wamhã, 'ri 're wa'wa ãma hã da'masisi di, 'ridawa ãma zama.

³ Tawamhã Zezusi hã rowasu'u wẽ na te te dama rowasu'u ré, aibã norĩ hã ma tô ìhi'ré hã ìtẽme siwi ãwisi, Ìsimiwaptã wa. Aibã norĩ hã maparane si'uiwa na ìhãiba za'ra hã.

⁴ Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di, Zezusihi u hã. Taha wa, sipapara 'ri nhisi hawi, ma tô siwi 'ri 're pu'u za'ra sada, Zezusihi uwaibaba te te siwi hiri da. Tawamhã ma tô ãma siwi si'ra, Ìsa'warizéb ré, ìhi'ré hã.

⁵ Aibã norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi ãma umnhasi, ìsiwadi hã za te te ìpesezém na. Zezusi hã ma tô tiwi waihu'u za'ra, sina ìsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te ìhi'ré ma tinha:

— Ìsiwadi, aiwasédé hã 're ì'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne ma tô tãma waihu'u, ìhi'ré ma.

⁶ Tame aibã norĩ hã te dame asimro, 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã.

⁷ Ta norĩ hã te 'rãwi sima ãma rosa'rata za'ra, ãne:

— E niha te aibã ma tinha bété, õ hã, ìmorĩ'õ ma. 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, wẽ õ di, aibã ma, te te ìnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ì'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're ì'apari waihu'u mono õ di. 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma si waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ì'apari mono zé hã. — ãne te Zezusihi ãma sima rosa'rata za'ra, rowahutu'wa norĩ hã.

⁸ Tawamhã 'rãwi te te sima ãma ìrosa'rata za'ra zém na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne ì'ãma ìrosa'rata za'ra wa'wa.

⁹ Wa hã dawasédé hã te dama 're ì'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ìwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ìwaihu'u za'ra wa'aba da. ìhi'ré ma, wa tô

tinha: “Aiwasedé hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto.” ãne hã ãmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tô. ã hã ãmorĩ'õ hã wahutu da, duré tiza'warizé hã te te sima âri da, oto morĩ da, te tâma nharĩ wapsi, te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, ãwaihu'u pese na sena na ãwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za oto.

¹⁰ Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã ãma waihu'u pese di, dawasedé te dama 're ã'apari mono da hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para. ãne na asiwi ãwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ãhi'ré ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ãhi'ré ma, te tinha oto:

¹¹ — Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé âri, asõrõwa u aimorĩ da oto.

¹² Tawamhã awa'awi ma tô wahudu, aibã hã. Tiza'warizé, ma tô ti'ã. Rob u, ma tô ãré watobro, danho'a. Taha wa, uburé, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, te duré ãma tawata za'ra ni. ãne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni:

— ãne hã niwa wa te ã'madâ'â za'ra õ. — ãne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni.

Réwihí wasu'u

Mateusi 9.9-13; Rucasi 5.27-32

¹³ Tawamhã Darireza ãma ãsõ'u zapoto u, te apã mo Zezusi hã. Da'ahã na ma tô ãtême 're ãanomro. Tawamhã dasihutu sidãpãsi te nasi dama rowahutu, rowasu'u wẽ na.

¹⁴ Tawamhã morĩ ré, ma tô aibã tisã, danhib'apito ma, dawĩ rob'uiprazé ubumroi'wa hã, Réwi na ãsisi hã, Apezuhu 'ra hã. Tinhimiromhurizéb ãma te nhamra, rob'uiprazé te te dawĩ 're

ĩ'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te 'mahã:

— We aiwahutu, ĩsiré 're aimorĩ da oto. — ãne te 'mahã. Tawamhã awa'awi ma wahudu Réwi hã, ĩsiré oto 're morĩ da.

¹⁵ Tawamhã syry na ãma ronomro wamhã, Zezusi hã te tisa, Réwihĩ nhorõwa ãma. ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ zama, te ĩsiré tisaihu. Da'ahã na duré ĩsarina ĩdasi'aba're hã te duré ĩsiré tasaihuri ni. Ta norĩ hã rob'uiprazé ubumroi'wa, duré parisezu norĩ nhimiroti zarina 're ĩhãimana za'ra mono õ.

¹⁶ Tawamhã ta norĩ me sai ma, sãmra ré, ma tô Zezusi hã 'madã'ã za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu norĩ hã. Ta norĩ hã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma, te nharĩ za'ra:

— E niha bã, te bété rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã ãne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Hãzé ãna 're ĩnomro mono norĩ zõ, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. ĩhãzé ré norĩ zõ si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. Tane duré wa hã. Dawẽ na 're ĩdanomro mono norĩ zõ, ĩsitẽme 're ĩhãrã mono da, we ĩmorĩ õ di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ zõ si, 're ĩhãrã mono da, wa wei mo. — ãne ma tô dawede'wa na tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

*Bãtã na dasai ãna, ĩdahãimana za'ra zé wasu'u
Mateusi 9.14-17; Rucasi 5.33-39*

¹⁸ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, ã bãtã na te saihuri ãna tihãimana za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma,

mreme zusi da. Taha wa, ni'wam norĩ hã te Zezusihi ma, nharĩ za'ra:

— Zuwãhã siré 're ãnomro mono norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, ã bõtã na saihuri ãna te tihãimana za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, mreme zusi da. E marĩ wa, asiré 're ãnomro mono norĩ hã, saihuri ãna ã bõtã na hãimana za'ra õ di bété, tãma mreme zusi da.

¹⁹ Tawamhã Zezusi, ma tã asa tãma waihu'u za'ra:

— Aibã hã ãmrozéb u, sã ãhãrã za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e saihuri ãna, te za tihãimana za'ra. Mare di. Saihuri ãna hãimana za'ra õ di za. Aibã ãmro da hã ã'rata sãmra za'ra ré, te za tã ãsiré tisa hã tihu, to sina.

²⁰ Niwapsi te za bãdã hã ãwa waptãrã, aibã ãmro da hã ãsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ã'ãri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tã sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na. — ãne sã'awib õ nherẽ, ma tã aibã ãmrozé wasu'u na, sina ãma simiré'é, Zezusi hã.

²¹ Tawamhã ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Da'uza hã 'ratãre hã, e te za ãhã wẽ na ãma hãiwa'aba ni, ãhã nhãhãri tãm na. Mare di. ãne wamhã, te za dawĩ 're hãzahutu za'ra. Tawamhã ãhã'rada hã te za sina hãta. Te za oto dawĩ hãhatari za'ëtẽ.

²² Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratãre hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hãihaiwamna. ãtép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'rãĩ wa'u té hã. — ãne sã'awib õ nherẽ, ma tã tinhimiroti tãm na tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Romhuri zahârizém na roti wasu'u
Mateusi 12.1-8; Rucasi 6.1-5

²³ Tawamhã romhuri zahârizém na, ma tô buru nho wa'wai baba ro'rahâri za'ra Zezusi norĩ hã, sabadu na. Īsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô te te sima 'rãnhinarĩ za'ra, te te huri mono da.

²⁴ Tawamhã parisezu norĩ hã te Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— E niha, romhuri zahârizém na nherẽ, te te sima 'rãnhinarĩ za'ra, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã, wahi'rata norĩ hã romhuri zahârizém na te te dawĩ 're sawi za'ra mono nherẽ.

²⁵ Tawamhã Zezusi ma asa tãma waihu'u za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ĩrob'manharizém na, ĩsiré norĩ me, mra te te simroi wamhã.

²⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé, apito Dawi hã. Abi'ata hã 're hâimana mono ré, ma tô ãzé. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi, Abi'ata hã, sasedoti ĩpire uptabi hã. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'mai'rẽ ĩ'u'êne hã, Dawi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, aré da te ĩsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norĩ ma, ma tô tãma a za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'ãma romhuri'wa norĩ si, ĩ'u'êne hã te te 're ĩhuri mono da hã, sasedoti norĩ si. Tane nherẽ, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. — Āne ma tô tãma hâimanazéb 'rãzarõtõ za'ra Zezusi hã, parisezu norĩ ma.

²⁷⁻²⁸ Tawamhã ãne ma tô Zezusi hã tãma 'rāsutu za'ra, tímreme na:

— Wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu, dasiré ĩpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ĩpire di, sabadu na roti hã te dama 're ĩ'apisutu mono zéb da

hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

3

Aibã ĩsimizu prã hã, romhuri zahãrizém na Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 12.9-14; Rucasi 6.6-11

¹ Tawamhã zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, ma duré ázé Zezusi hã. Tame te aibã hã dame nhamra, ĩsimizu'rã're hã.

² Tame te ni'wam norĩ hã Zezusi hã siwi 'madã, zudezu norĩ te, romhuri zahãrizém na, aibã hã te te pese zô. E marĩ da. Sabadu na te te pese wa, te te siwi wê'ô da, romhuri zahãrizém na roti, te te ĩ'madã'ã ô na.

³ Tawamhã Zezusi hã te aibã 'mahã:

— We aimorĩ ãwa.

⁴ Te duré da'ab'mahã:

— E niha romhuri zahãrizém na roti hã. E marĩ, wa za wa te dama 're 'manharĩ za'ra, romhuri zahãrizém na, sabadu na hã. E ĩwẽ na, wa za wa te 're dapawaptob za'ra. E ĩwasété si, wa za wa te dama 're 'manharĩ za'ra. E romhuri zahãrizém na, wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E båtã na, wa te 're danho'reptu za'ra mono ãna, wa za taré wa te 're da'madã'ã za'ra. — ãne te da'a'mahã.

Tawamhã ni'wa hã asa te te ãma sada'ãbã ô di, Zezusi te te ĩsadanharĩ za'ra zém na hã.

⁵ Tawamhã Zezusi te da'ab'madã. Te te ãma ĩrosa'rata norĩ ãma hã, toi ô di. Simirosa'rata wasété nhiptete za'ra wa, ta norĩ ãma pê'êzé za'ra di. Tawamhã ĩsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Taha wa, ma tô tinhimizu pese.

⁶ Te te pese pari, ma awa'awi wairé, parisezu norĩ hã. Tawamhã Erodihi niwĩ 're ãhãmãna za'ra mono norĩ me, ma tô sima ãma roti za'ra, Zezusi te te sima hãiba za'ré za'ra da.

Zezusi hã te te ãda'apesezé wasu'u

⁷⁻⁸ Tawamhã Zezusi norĩ hã te ai'aba'ré, Darireza na ãsõ'u nhisi u. Da'ahã uptabi na te ãsarina ai'aba'ré ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zeruzarê hawimhã, duré Idumeza hawimhã, duré Zodã pa zara hawimhã, duré Tiru hawimhã, duré Sido hawimhã. Zezusihi wasu'u hã ma tô wapari za'ra ni aré, te te 're ãda'apawapto mono zé wasu'u na hã. Taha wa, ma tô ãtẽme dasito, daro mono bã.

⁹⁻¹⁰ Uburé ãhãzé ré norĩ hã te ãtẽme 're sisãmra, te te siwi upi da, tinhib'rata na. Taha wa, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, te 'ru za'ra, uba're hã te te 'ma'ãri za'ra da dawĩ, ãwap sébré da, da te dasiwi hãiba wati tõ da.

¹¹ Wa'uburé te te 're ãda'awamnarĩ mono norĩ hã, Zezusi te te 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, hi'rãtitõ te ãpapara 're sina. Te duré siwi 'mahã, sa'ëtẽ:

— A hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono 'ra.

¹² Taha wa, wa'uburé norĩ hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono 'ra na te te dama sisi tõ za'ra da, te sina sadawa uwati za'ra, Zezusi hã.

Aibã 12 na ãhãiba za'ra hã, Zezusi te te ãpisutu za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.1-4; Rucasi 6.12-16

¹³ Tawamhã ëtẽ 'rãihã na, ma tô sai'u Zezusi hã. Tame te te sima ãwëzéb uwaibaba, te sitẽme sô

tihârâ za'ra, aibâ norĩ zô. Sitême sô hârâ za'ra wa, ma tô itême aihutu 'râwi.

¹⁴ Tawamhã 12 na ãhâiba za'ra hã ma tô pisutu za'ra, ãsiré a'â 're hâimana za'ra mono da, nimahã na te te datême satõrĩ za'ra da, za te te 're ãda'anho'reptui mono zé wasu'u na, ãsõwa te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ãsadawa para. Ti-zadawa wasu'u'wa na ma tô sisi za'ra oto.

¹⁵ Ma tô duré pisutu za'ra, ãwaihu'u pese zarina, wa'uburé norĩ te te dama 're sãmra za'ra mono da.

¹⁶⁻¹⁷ Aibâ norĩ hã, 12 na ãhâiba hã ãne ãsisi za'ra hã: Sima hã Pedru na, ma tô sisi té, Zezusi hã. ãsiré norĩ hã ãne ãsisi za'ra hã: Ti'adu, duré Zuwã, Zebedehe 'ra norĩ hã. Bu'anezi na, ma tô sisi téb zahuré, Ti'adu norĩ hã Zezusi hã. Bu'anezi na, ãsisi hã, tãirãrã te wasu'u, ãsisi té hã.

¹⁸⁻¹⁹ Duré ãsiré norĩ hã ãne ãsisi za'ra hã: ãdéré, duré Piripi, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Tome, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Tadezu, duré Sima, Zeroti norĩ niwĩ aré 're ãhâimana mono hã, duré Zudasi Icarizoti, si'uihã na Zezusihi hãiba nhomri'wa da hã dama. ãne ãsisi za'ra hã.

Bezebuhu wasu'u

Mateusi 12.22-32; Rucasi 11.14-23; 12.10

²⁰ Tawamhã Zezusi hã 'ri tême oto morĩ wamhã, da'ahã na ma duré itême dasito. Itême dasito mono wa, Zezusi norĩ hã saihuri waihu'u õ di.

²¹ Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari za'ra wa, ma tô sô ai'aba'ré, ãsisãnawã norĩ hã. Ma tô ni'wam norĩ hã ãrã siwamnarĩ na Zezusihi ãma romnomri za'ra. Taha wab zama, te sô ai'aba'ré, Zezusihi zô, ãsisãnawã norĩ hã.

²² 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã,

Zeruzarẽ hawi datẽme ãsihutu norĩ hã, ãne te taré sima rowasu'u za'ra, Zezusihi hãiba na:

— Õ hã Bezebuhu zadawa para te 're mo, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. Bezebu hã romhõsi na te te 're pawapto, wa'uburé te te dama 're anhamra mono da. — ãne te taré 'rãwi sima rowasu'u za'ra Zezusihi hãiba na, zudezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ hã.

²³⁻²⁶ Tawamhã Zezusi te sima sô tihârã za'ra, rowahutu'wa norĩ zô, marĩ hã te te tãma waihu'u za'ra da, romnhimiré'é na. Tawamhã ãtẽme simasa wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— E niha te za Satanasi hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te dama 're sãmra. Te te dama 're ãsãmra mono da hã, mare di. ãne wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ hã 'rãwim nherẽ, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré dasisãnawã nherẽ, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi, 'rãwim nherẽ. Tãne duré Satanasihi nhib'a'uwẽ norĩ hã 'rãwi sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Tãibã aré ãsib'a'uwẽ norĩ hã. Taha wa, Satanasi hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te dama 're ãsãmra mono da hã, mare di.

²⁷ — ãne wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba da. Ni'wa hã aibã ãsiptete nhorõwa u, sébré wamhã, ãsibro hã te te tiwi ubumro da, te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, te te sima pawasisi õ ré hã. Te za a'ã sima pawasisi. Taha parip si, te za ãsibro hã tiwi ubumro, 'ri 're ãromnhimi'wara mono hã, aibã ãsiptete wi. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁸ Ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, ïwapari pese za'ra wa'aba za. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, da te ãma 're wasété za'ra mono nherẽ, dawasété na tãma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, dawasédé hã tãma waihu'u pese di, te te dama 're ï'apari mono zéb da hã, te te oto da'ãma 're ab'madâ'â tō mono da.

²⁹⁻³⁰ Tane nherẽ, Ïpē'ězani hã wē nherẽ, ïsimiromhuri na da te 're wē'ō pese za'ra mono wamhã, taha na dawasédé hã te te dama 're apari mono ō di za. Te za te te da'ãma 're ab'madâ'â u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. — ãne Zesusi ma tō tãma waihu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma, taré te te sima rowasu'u za'ra wa, wa'uburé zadawa para, 're ïmorĩ na. ãne wē'ō te, ma tō ãne tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

*Zeusihhi na wasu'u, ïsisãnawã norĩ wasu'u me
Mateusi 12.46-50; Rucasi 8.19-21*

³¹ Tawamhã Zeusihhi no norĩ hã ma tō ïtēme aihutu, tina me. Rowi simasab ré, ma da'maipō're pu'u za'ra, Zeusihhi zō da'maihârâ da, ïtēme wato-bro za'ra da.

³² Da'ahã na te ï'rata asimro ni. Tawamhã ni'wam norĩ hã te tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asô aimasa, ana me. Te asô tihârâ za'ra. — ãne te oto tãma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhã tãma ïrowasu'u'wa norĩ ma, ma tō waihu'u za'ra, ãne:

— E 'wa hã ïna. E 'wam norĩ hã ïno norĩ.

³⁴ Tawamhã siwi ï'uirĩ'wa norĩ 'madâ'â sina, te ãne tinha:

— ãhãta ïna. ãhãta ïno norĩ. ãhãta ïhidiba norĩ.

³⁵ Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïwē za'ra mono zéb zarina, te te tãma ãma

're ĩ'uwaimrami za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã ĩno, duré ta norĩ hã ĩhidiba, duré ta norĩ hã ĩna. — ãne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, da te waihu'u za'ra da.

4

*Aibã hã amnho te te ĩ'anhãra mono zé wasu'u
Mateusi 13.1-23; Rucasi 8.4-15*

¹ Tawamhã Zezusi hã te duré dama rowahutu, Darireza ãma, ĩsõ'u zapoto 'rata. Da'ahã uptabi na ĩtẽme dasito mono wa, ma uba're wa ãzé, â zada're prá na.

² Tawamhã sa'ëtẽ na ma tô dama rowaihu'u marĩ na, tinhimirowasu'u na romnhimiré'ézẽm na. ãne te dama tinha:

³ — Ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Amnho potozé wasu'u na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã wa, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴ Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma tô rere'e. Tawamhã sire hã ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré.

⁵ Ètẽ nhisiwi ma duré nima norĩ hã rere'e. Ti'ai baihãire wa, ma tô 'wanhipré su'u, amnho hã.

⁶ Tawamhã bãdã hã oto 'rãiwatobro wamhã, rowa'ro wa, ma ti'wanhipré 'ré za'ra, ĩsari hã te te rowa'rei mono õ wa.

⁷ Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, 'rãi mono õ di, ta norĩ hã.

⁸ Ti'ai wẽ wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Tawamhã oto 'wanhipré 'rãihã mono wamhã, ma

tô ti'rã za'ra. 'Rãï mono wamhã, nima niwĩmhã 'rãï ahâ prã ti, rob're hã. Duré nima niwĩmhã 'rãï ahâ di. Duré nima niwĩmhã 'rãï pese uptabi di. — ãne amnho potozé wasu'u na, ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

⁹Tawamhã ãne ma tô ãma dama 'rãsutu, timreme na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba, ïnhimirowasu'u na hã waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tô ãma dama waihu'u.

¹⁰Tawamhã dazahutu parip si, ni'wam norĩ dame ïsimasa hã ma tô ïtẽme sina rotété za'ra ðawa'rãmi, aibã 12 na ïhãiba norĩ me. Tawamhã ãne te siwi 'mahã:

— E niha amnho potozém na rowasu'u hã.

¹¹⁻¹²Taha wa, Zezusi asa ma tô ãma sada'ãbã za'ra:

— 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, dama ïwaihu'u'õ hã, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zém na hã, sõ'awi te te dama waihu'u õ nherẽ. ïzazei'õ'wa norĩ ma, wa za ïnhimiromnhimiré'é na si te tãma 're rowasu'u za'ra. Tawamhã ta norĩ hã titõmo na te te 're rob'madã'ã za'ra mono nherẽ, taré te za te te 're rob'madã'ã za'ra. Duré 're simipari za'ra mono nherẽ, taré te za 're simipari za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono ãna. Te te 're waihu'u za'ra mono wamhã, te aré tiwasété wi 're sipizari za'ra, 'Re ïhãimana u'ãsi mono niwĩ, ïwasédé hã te te ãma 're ab'madã'ã tõ mono da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã waihu'u za'ra wa'aba õ wamhã, amnho potozém na te ïrowasu'u hã, e niha

te za tawamhã ãnhimirowasu'u amo hã ãwaihu'u za'ra wa'wa. — Æne ma tã tãma waihu'u za'ra.

¹⁴ Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Amnho hã aibã te te ã'anhamra mono hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u.

¹⁵ Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã, tipo're na te te 're ãwapari za'ra mono hã, aiwa amnho hã bãdãdi zababa ãrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. Awa'awi te te wapari za'ra wamhã, Satanasi hã te za ãtẽme tiwisi za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te tiwi ãri za'ra da.

¹⁶ Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ãtẽ nhisiwi ãrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te 're saze za'ra awa'awi, to sina.

¹⁷ Tane nherẽ, te za te te 're sazei hutu za'ra. Tawamhã ãté robzépada hã duré rowasédé hã te za ãsazei'õ'wa norĩ hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã aré te te 're ãsaze za'ra mono zé hã, te za te te 're sazei utõrĩ za'ra.

¹⁸ Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ãrere'e mono ne, te 're hãimana za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te za te te 're wapari za'ra, taré.

¹⁹ Æté marĩ na si te za duré te te 're rosa'rata za'ra. Æté danhibro pese na si, te za te te sima 're rosa'rata za'ra, ãwẽ uptabi newa. Æté marĩ hã te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra. Tawamhã rob're ãrãi õ ne, tãma 're hãimana wẽ za'ra mono õ di za.

²⁰ Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ti'ai wẽ wa ãrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wẽ

za'ētē za'ra. Tawamhã rob're ã'rãĩ pese uptabi ne, te za hãimana wẽ uptabi na 're hãimana za'ra. — ãne ma tã tinhimirowasu'u hã tãma 'rãsutu za'ra, Zezusi hã.

*Rob'u iwẽzẽ wasu'u
Rucasi 8.16-18*

²¹ Tawamhã te durẽ tãma rowasu'u za'ra:

— Rob'u iwẽzẽ hã 'ri 're wa'wa u, da te âri wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãrĩ ni. Mare di. ãsima'warazém na si te za sã'awi da te 're sãrẽ, te te dama 're rob'u iwẽ za'ra mono da.

²²⁻²³ Taha wa, marĩ hã a'â dama ãwaih'u'õ hã, niwapsi dama waihu'u pese di za. Aipo're na ma tã ãnhimiroti hã ãwapari za'ra wa'wa. Taha wa, ma'ãpẽ ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

²⁴⁻²⁵ — Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari u'ãsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sa'ētē na tãma ãma 're sãprub za'ra, te te arẽ ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zẽm nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ãsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ wi te za tinhimirowaihu hã tãma waihu'u pese za'ra õ nherẽ, te te tiwi 're awaibu 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, te te arẽ ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zẽ hã. — ãne ma tã tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amnho potozẽ wasu'u

²⁶ Tawamhã ma durẽ tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zẽm na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa,

ãne. Aibâ hã ti'ai wa, te za amnho hã te te anhamra, potô mono da.

²⁷ Tawamhã aibâ hã rĩtĩ ré nherẽ, duré sõtõ ré nherẽ, si'uihã na te za ti'wanhipré za'ra, amnho hã. Te za ti'rãihã za'ra. E niha te za ti'wanhipré za'ra. E niha te za ti'rãihã za'ra. Aibâ hã te te waihu'u õ di.

²⁸ Ti'ai 'rowim nherẽ, te za si'uihã na 're 'wanhipré za'ra, 're 'rã za'ra mono da. Te za a'ã ti'wanhipré za'ra. Taha parip si, te za 're sitoro wairébé. Taha parip si te za 're 'rã za'ra.

²⁹ 'Rãĩ 'ré wapsi, te za oto 'rãihã, ro'wa na aibâ hã, bådã hã oto ĩwa waptã'ã wa, te te ĩ'rãihãrizéb da hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Motada nhama 'rare wasu'u

Mateusi 13.31-32; Rucasi 13.18-19

³⁰ Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã, e marĩ na, wa za ãma romnhimiré'é.

³¹ Motada nhamare na, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. Motada nhamare hã syry uptabire di, aimawi norĩ ma hã.

³² Tazahã da te 're zuri mono wamhã, 're 'wanhipré za'ra mono wamhã, te za ti'rãihã za'ra. Aimawi rob're hã te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ëtẽ wamhã, ĩsu 'rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. ãne wa aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. — ãne te tinha, Zezusi hã.

³³ ãne ma tô Zezusi hã tinhimirowasu'u ahã na te te ãma 're romnhimiré'é, marĩ hã da te ãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

³⁴ Tinhimiromnhimiré'é na si, ma tô te te dama 're rowasu'u. Tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma si, ma

tô hâiba pisutu za'ra, te te tãma 're awaihu'u pese, sô'awi.

*ZeZusi hã rowa'u'u ma, te te ãnarĩzé wasu'u
Mateusi 8.23-27; Rucasi 8.22-25*

³⁵ Tawamhã ZeZusi hã barana ma tô satõrĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — ãne ma tô satõrĩ za'ra.

³⁶ Tawamhã te a'â dazatõrĩ za'ra, apâ dasi'aba're da. Taha pari, ZeZusi hã uba're 're ãsébrézéb 're, ma asisi ãsarina, zara u te te saprĩ za'ra da. Ni'wam norĩ hã te duré siré sari za'ra uba're hã, ZeZusihi zarina.

³⁷ Tawamhã rowa'u hã ma tô watobro, sa'ëtê na. Tawamhã âsisasi hã sa'ëtê wamhã, ma tô nasi asisi, uba're wa. Â hã te te ã'ãsisizéb u hã romhuture di oto.

³⁸ Tane nherê, te ZeZusi hã nhono, uba're na're ãma. Da'rã zaparizém na te 'rã zapa. Taha wa, ma tô siwi utu. ãne te oto siwi 'mahâ:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utõrĩ ni. E wa'ãma aipê'ézé za'ra õ di za.

³⁹ Tawamhã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, rowa'u'u ma, te tinha, wa'u'utu da. Duré âsisasisi ma zama, te tinha, ãne:

— Ma'ãpé ai'átu na.

Tawamhã ma tô sazâ, rowa'u hã. Ma tô duré ti'átu oto.

⁴⁰ Tawamhã ZeZusi hã te ãne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha zahadu asiwi 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ di.

⁴¹ Tawamhã te sima rowasu'u za'ra:

— Pra, e niha õ hã ãwaihu'u pe. Ìsadawa hawi ma rowa'u hã sazâ, âsisasisi zama. — ãne te sima rowasu'u za'ra. Õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa, ma tãma tipahi za'ra.

5

Aibã hã wa'uburé ré 're ãmorĩ hã, Zezusi te te ãpapaptobzé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Rucasi 8.26-39

¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô zara u aihutu, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Darireza ãma ãsõ'u zapoto zara niwĩ, Zeraza hã.

² Tawamhã uba're hawi watobro wamhã, ma tô aibã hã wa'uburé ré 're ãmorĩ hã sina uzusi.

³⁻⁴ Aibã hã adã'ã 'ru hawi, ma tô ãtẽme watobro. Adã'ã 'ru ãma, te 're sãmra. Te aré da te 're pawasisi, ãsi'uwazi nhorõ rutu na. Te aré duré da te 're hiwasisi. Tazahã ma tô te te sina 're anhinari. Ni'wa hã sada 're siptete waihu'u mono õ di.

⁵ Bãtã sidãpãsi, duré mara sidãpãsi te adã'ã 'ru ãma 're hãimana, ãtẽ 'rãihã ãma zama, sadari sina. ãtẽ na te duré 're sisihãri u'ãsi.

⁶ Romhã na, ma tô aibã hã tisã, Zezusi hã. Te te sãmri wa, te ãtẽme wara, Zezusihi u. Tawamhã hi'rãtitõ ma tô ãpapara aime.

⁷ Sa'ãtẽ te 'mahã, ãne:

— Zezusi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, danhipai u 're ãsãmra mono 'ra, e marĩ ããma 'manhari da, te we aimo. ã'azãri õ di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a, wa ãsina aipa'uwati.

⁸ ãne te Zezusihi ma tinha wa'uburé hã, te te tãma rob'rui wa, aibã hãiba hawi watobro da.

⁹ Tawamhã Zezusi te ãsisi zõ sadanha:

— E niha asisi hã.

— Ahâ na, ãnhisi hã. E marĩ wa. Wa norĩ hã wa'ahâ wa. — ãne te Zezusihi ma sisisi.

¹⁰ Tawamhã Zezusihi wi, te nasi tiwi rowaptẽ, wa'uburé norĩ ma, te te rob'ru tõ da, darob amoi u, si'aba'ré tõ da.

¹¹ Tawamhã romhutu na te uhâbâ hã tisa te te 're huri, ahâ na, sa'a ãma.

¹² Tawamhã wa'uburé norĩ hã te Zezusihi wi sina rowaptẽrẽ za'ra, uhâbâ u:

— Ma'ãpé uhâbâ u wazatõrĩ za'ra na, ãhâiba 're, 're wasi'ubumroi mono da oto.

¹³ Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, aibâ hâiba hawi wairébé da, uhâbâ hâiba 're, sisisi da. Tawamhã uhâbâ hâiba 're sisisi wi, uhâbâ te sisa're, wara sina, ã'rã sipra u. ãi ba ma rere. ãi ba rere'e wa, ma uburé ai'utõ, uhâbâ hã. 2 miu na ma tidâ'â za'ra.

¹⁴ Si'utõrĩ wi, te uhâbâ 'madâ'â'wa norĩ hã ãsiti sisa're wara sina, 'ri ahâ u, te te dama rowasu'u za'ra da, rom na 'ri wa'õtõ ãma zama. Tawamhã da'ahâ na ma tô ãtẽme ai'aba'ré ni, da te 'madâ'â za'ra da.

¹⁵ Tawamhã Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tô aibâ hã 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé norĩ ré aré 're ãmorĩ hã. Uza ré, te oto nhamra, rowẽ na. Tawamhã ma tô tãma tapahi za'ra ni, õne hã dama sa'rese õ wa.

¹⁶ Tawamhã ãma ã'madâ'â za'ra 'wa norĩ hã, te aibâ wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ãsihutu norĩ ma. Aibâ hã Zezusi te te ãpawaptobzém na, duré uhâbâ ma, te te ãrob'manharĩzém na zama, te dama rowasu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã, te siwi satõ, danhipti'ai hawi wato-bro da, Zezusi hã.

18 Taha wa, Zezusi ma oto ãzé uba're wa, danhiti morĩ da. Uba're wa, sébré wi, te aibâ hã ãne sina 'mahâ, wa'uburé ré aré 're ãmorĩ hã:

— Ma'ãpé ãma pisutu, asiré 're ãmorĩ da.

19 Tane nherẽ, Zezusi te te ãma sazei õ di. Taha wa, ma te aibâ ma waihu'u, ãne:

— Apâ te za aimo, asõrõwa u, 'Re ãhâimana u'âsi mono, ãwẽ na te te aipawaptobzém na asisãnawã norĩ ma, asiwasu'u da.

20 Tawamhã te oto mo, aibâ hã. Zezusi, ãwẽ na te te ãpawaptobzém na, ma tô te te dama 're rowasu'u, Decapori na danhipti'a nho'õmo nhisi 're. Tawamhã ãsimirowasu'u na da te 're wapari za'ra mono wamhã, ma tô ãma 're datob'uzu za'ra.

Zairuhu 'ra wasu'u, pi'õi wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Rucasi 8.40-56

21 Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ saprĩ, zara u. Da'ahâ na, ma ãtẽme tasi'rã'õtõ ni, ã zaihâ u hã.

22 Tawamhã aibâ hã ma ãtẽme wi, Zairu na ãsisi hã zudezu norĩ te, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã. ãtẽme wisi wi, ma tô hi'rãtitõ aime, Zezusihi papara.

23 ãne te tãma tinha:

— ã'ra hã hãzé ahâ di, azaruture hã. Te za ãwi dârâ. Taha wa, te za ãma ãsiré aimo, asib'rada hã ãma nomri da, ãma pese da, dâ'â tõ da. — ãne ma tô tãma tinha.

24 Tawamhã Zezusi te ãme mo. Da'ahâ na ãsiré dasi'aba'rúi wamhã, ma dasiwi hãiba wati ni.

25 Tawamhã morĩ ré, ma pi'õ hã ãtẽme wi, ãhãzé te te 're ãmanharĩ mono hã. Wahub ahâ na te hãzé ré 're hãimana, 12 na ãma ãwahubzé hã.

26 Dawede'wa norĩ hã ma tô ahâ na te te 're wede za'ra. Dawede'wa nhib'rata 're hãimana mono ré,

ma tô te te 're robzépata za'ëtê, pi'õ hã. Uburé tinhibro hã ma tiwede'wa norĩ ma uprosi, tiwede wa'âbâzém na. Taha wa, 're séptâ'â mono õ wa, ma tô ìhâzé hã te te tiwi 're wasété u'âsi, ìhâiba hã.

²⁷⁻²⁹ Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, dawa'wa u ma tô âzé, ìbabarãi hawi. ãne ìsimirosa'rada hã: “Zezusihi uza si te tiwi upi nherê, wa za ìpese.” ãne te sima rosa'rata, pi'õ hã. Taha wa, te ìtême mo. Ì'uza si ma tiwi upi. Tawamhã ì'uza te te tiwi upi wi, awa'awi ma tô séptârâ. Marĩ hã tâma ìsipari na, ma tô 'râwi sihâiba waihu'u.

³⁰ Awa'awi ma tô duré sina waihu'u, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ìda'maipese na. Taha wa, ma aipi'ra, da'ahâ wa'wa. ãne te tawamhã da'a'mahã:

— E 'wa hã ma ì'uza hã ìwi upi.

³¹ Tawamhã ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã te asa tâma nharĩ za'ra:

— Oro aihĩni ai'ãma wasi'uirĩ mono za, te ìwa'azadanha. — ãne te asa tâma nharĩ za'ra, ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã.

³² Tane nherê, Zezusi hã ti'upi'wa zô te te 're rob'madâ'â.

³³ Taha wa, te ìtême mo, pi'õ hã. Ma tô sihâiba waihu'u, ìhâzé te te tâma ìpari na. Taha wa, pahi nherê, te ìtême mo, rêrê'ê sina. Hi'rãtitô ma aime Zezusihi papara, tâma siwasu'u da. Ma tô tâma siwasu'u pese, pi'õ hã.

³⁴ Tawamhã Zezusi ma tô tâma waihu'u:

— Ìhidiba, za te aipesezém na, asina ì'umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aima apa. Rowê na si aimorĩ. Ma tô aipe. — ãne ma tô tâma waihu'u.

³⁵ Tawamhã pi'õi ma, te te rowasu'u ré, ma tô ahutu, Zairuhu nhorõwa hawimhã tãma ãromhuri'wa norĩ hã. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azaruture hã ma tô aiwi dârâ, Simiromhuri nherẽ, rowahutu'wai wi, ro'wa're õ'umnhasite, te za ãma ãrosazâ. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

³⁶⁻³⁷ Tazahã ãsimirowasu'u za'ra hã te te 'madâ'â õ di, Zezusi hã. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tõ. ãwétési ã'umnhasi, te aipawaptob da. — ãne ma tãma waihu'u. Ni'wa hã ãsiré morĩ tõ da, ma tô pisutu za'ra, Pedru norĩ hã Ti'adu, Zuwã norĩ me si, ãsiré si'aba'rei da, Zairuhu 'ra u. Ti'adu, duré Zuwã, ta norĩ hã tisisãnawã zahuré.

³⁸ Tawamhã Zairuhu nhorõwa u sihotu wamhã, ma tô da'ab'madâ, Zezusi hã. Azarutu ãma te ta'ry'ry ni, dawawai 'rãihã sina. Taha wa, ro'wa'rutu di 'ri paramhã.

³⁹ Tawamhã te dama tinha:

— E marĩ wa, te ai'ahã na aiwa'õ za'ra wa'wa. Azaruture hã dâ'â õ di. Taré te nhono. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

⁴⁰ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Oro taré sõtõ za. Pẽ'ẽzani õ di.

Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé. Si'ubdatõ ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô ãsiré asisi, 'ri 're wa'wa u, ãnomrozéb u hã. ãna norĩ si, ma tô ãsiré tizasi zahuré.

⁴¹ Tawamhã ma tô pa'â, Zezusi hã. ãne te tãma tinha:

— Tarita tumi.

ãne ãma ãsaprĩzé hã: “Azaruture aiwahutu.”

⁴² Tô awa'awi azaruture hã ma wahudu, 12 na ãma ãwahu hã. Para na te oto 're mo. Tawamhã

uburé 'ri para ĩsimasam norĩ hã ma ãma titob'uzu za'ra.

⁴³ Tawamhã Zezusi te ĩna norĩ ma nharĩ zahuré, rowasu'u na te te dama ãma ropé zahuré tō da. Mram na si, te duré wada'uri zahuré, ti'ra ma, te te a zahuré da.

6

*Zezusi hã Nazaré u ĩmorĩzé wasu'u
Mateusi 13.53-58; Rucasi 4.16-30*

¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã Nazaré u, ma tō apã ai'aba'ré, Zezusi hã aré 're ĩhâimana mono zéb u.

²⁻⁴ Tawamhã datēme sihutu wamhã, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na te oto dama rowahutu, sabadu na, rowahutuzéb ãma. Da'ahã na da te wapari za'ra wamhã, ma tō ãma tatob'uzu za'ra ni, ĩsimirowasu'u na hã. ãne te duré ãma tasisadanharĩ za'ra ni:

— Pra. E ma hawimhã, ma uburé marĩ hã awaihu'u, waihu'u pese na, te te dama 're ĩrowasu'u mono da hã. E niha bété õhõ ma si waihu'u pese di, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono zéb da hã. Õ hã wede'é na romhuri'wa, Marizaha 'ra. ĩno norĩ hã Ti'adu, duré Zuzé, duré Zuda, duré Sima. ĩhidiba norĩ hã te duré wa'rata 're hâimana za'ra. — ãne te ãma dasima romnhoré za'ra ni.

ãne wa, Zezusihi zô datob'uzu za'ra õ di, dama waihu'u pese wa, ãne na hã. Taha wa, ma ãne dama waihu'u, Zezusi hã:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bâ datēme 're nomro mono wamhã, ĩsimiroti na wazép sina, te za sô 're datob'uzu za'ra. ĩsipti'ai ãma si sô 're datob'uzu za'ra

mono õ di za, ãsipti'ai ãma wa. Ìsisãnawã norĩ zama, sô 're tob'uzu za'ra mono õ di za, ãsõrõwa ãma ãsiré 're ãdahãimana za'ra mono norĩ zama. — ãne sô'awib õ nherẽ, ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

⁵ Taha wa, Nazaré ãma sô datob'uzu za'ra õ wa, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã ahã na te te dama 'manharĩ õ di, tiwaihu'u pese na hã. Ni'wam norĩ si, ma tô upi za'ra, tinhib'rata na te te pese za'ra da, da'umro na.

⁶ Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi saze za'ra õ wa, te taré da'ãma rosa'rata, da te dasiwi ãsaze za'ra õ zém na hã.

Tawamhã Nazaré 'rata 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma, te te 're rowahutu oto Zezusi hã, 'ri wa'õtõ mono bã.

Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ hã te te datême ãsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Rucasi 9.1-6

⁷ Tawamhã tisiré 're ãnomro mono norĩ zõ, te tihãrã za'ra, aibã 12 na ãhãiba norĩ zõ. Taha pari, ma tô maparane si te te apisutu, daro mono bã si'aba'ré da, datême. Si'aba'réi õ ré, ma tô duré tãma pisutu za'ra, ãsimiromhõsi zarina, wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra mono da.

⁸ Ma duré tãma waihu'u za'ra, marĩ hã te te siré 'wasari tõ da, bãdãdi na da hã. Tisiwazusizéb ré si si'aba'ré da, ma tô tãma waihu'u za'ra. Mra hã duré romramizé hã duré rob'uiprazé hã te te 'wasari tõ da, ma tô duré tãma waihu'u za'ra.

⁹ Tipara'uza ré si si'aba'ré da, ma tô tãma waihu'u za'ra. Duré da'uza ãhãpa ãsõ'utu'u hã te te 'wasari tõ da, tihãiba na ré si si'aba'ré da, ma tô tãma waihu'u za'ra.

¹⁰ ãne ma tô duré tãma waihu'u za'ra:

— Darob u, 're aihutu aba mono wamhã, te te 're ï'aiwaibui wẽ wa'aba mono norĩ nhorõwa ãma si, te za a'â 're asimroi wa'aba mo, darob amoi u, duré 're aiwairébé aba mono õ ré.

¹¹ Da te 're aiwaibui wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, duré da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za dahawi 're aiwairébé su'u aba mo. Tawamhã dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za asisa'u aipara zapru hã 're ïtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'rãwi 're dasisãmri za'ra mono da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

¹² Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã te oto datẽme ai'aba'ré, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono niwĩ.

¹³ Wa'uburé hã te te oto dama 're sãmra za'ra. Duré azeitona 'rãi wa'u wam na, te te 're da'rãi u'ré za'ra mono pari, ma tô da'ahã na te te 're dapese za'ra, dahãzé u'ãsi 're ïdahãimana za'ra mono hã.

*Zuwã Batitaha dâ'âzé wasu'u
Mateusi 14.1-12; Rucasi 9.7-9*

¹⁴ Tawamhã apito Erodi hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, ïwasu'uwẽ hã daro mono bâ waptã'ã mono wa. ãne te ni'wam norĩ hã Zezusihi wasu'u na taré te te sima 're romnomri za'ra:

— Ô hã, Zuwã Batita apã ïhãiwa'udu. Taha wa, te marĩ hã dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ, tiwaihu'u pese na. — ãne te te sima ãma 're romnomri za'ra, taré.

¹⁵ Ni'wam norĩ hã te duré te te sima ãma 're romnomri za'ra, ãne:

— Ô hã Eriasi, duréihã dâ'â nherẽ, apã ïhãiwa'udu. — ãne te te ãma sima 're romnomri

za'ra, taré. Ni'wam norĩ hã te duré te te sima ãma 're romnomri za'ra, ãne:

— Õ hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, duréihã 're ãnomro mono norĩ ne hã. — ãne te Zezusihi wasu'u na taré da te dasima ãma 're romnomri za'ra.

¹⁶ Tawamhã apito Erodi, ma tô Zezusihi wasu'u na hã danhimirowasu'u hã wapa. Tawamhã ãne te tinha:

— Tô õ hã, Zuwã Batita. Te 'rui wa, da te butu nhizãri nherẽ, apã ãhãiwa'udu te 're mo. — ãne ma tô Erodi hã Zuwã Batita dama wasu'u, ta hã newa.

¹⁷⁻¹⁸ Erodi hã ma tô aré dama ti'ru, Zuwã Batita da te dasiwi pawasisi da, da te dasiwi sêrẽ da, dazazéb 're, 're sa mono da. ãne ma tô Erodi hã Zuwãhã ma, rob'manharĩ wasété. E marĩ da. ãmro ma, tãma rowẽ da, Erodizaha ma. Tinoi wi, ãma ãsi'rẽ na, ma timro, Piripihi mro na, Erodi hã. ãma mro wa, Zuwã ma tô Erodihi ma tinha: “Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã ãne: ‘Asisãnawãi mro hã tiwi ãma 're ai'rẽ za'ra wa'aba mono õ di za.’ ” — ãne ma tô Erodihi ma waihu'u, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã.

¹⁹⁻²⁰ Taha wa, Erodiza hã te te sina 're mreme 'ruiwapari, Zuwã hã. Te te wĩrĩ neza. Tane nherẽ, te te wĩrĩ waihu'u õ di. E marĩ wa. Erodi hã te te tiwi 're 'madã'ã pese, Zuwã Batita hã. Zuwã hã wẽ uptabi na, te dama 're hãmãna. ãne na ma tô ãhãmãnazém na waihu'u, Erodi hã. Taha wa, sina 're pahĩ mono wa, ma tô dawĩ te te 're 'madã'ã pese, Zuwã hã. Zuwãhã nhimirowasu'u hã te nasi wapa, Erodi hã. Tawamhã wapari ze na nasi te te wapari wa, zahadu rosa'rada te te sima ãma waihu'u õ di Erodi hã, Zuwã Batitaha ãma hã.

²¹ Tawamhã ma tô bådâ hã pisutu Erodi hã, ãwa ãwaptã'ãzém na dasipo're pu'u za'ra wa, ãsiré dasa hã da te huri da. Taha wa, ma tô dama ãpire norĩ hã ãsiré tisa tihu, da'wapéi'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, duré Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma dama ãpire 're ãhãimana za'ra mono hã. Tawamhã aihĩni dasiré dasaihuri ré, Erodizaha ma wẽ di, Zuwã Batita ãdã'ãzéb da hã.

²² Taha wa, dasaihuri ré, ma Erodizaha 'ra sipi'õ hã ãzé 'ri para u, dama sipese da. Tawamhã Erodi norĩ hã ma tô ãma uze za'ra, tãma sipese za'ra wẽ te. Taha wa, te apito hã azarutu ma tĩna:

— Marĩ ãwi waptẽrẽ, asima ãwẽzéb uwaibaba. Tawamhã wa za aima tisõ.

²³ Tô sena marĩ ãwi waptẽrẽ wamhã, wa za aima ãma uwaimra. ãnhipti'a ãwi waptẽrẽ wamhã, aiwa wa za ãma aipo'o aima, ate da, duré ãte da. — ãne ma tô tãma waihu'u, azarutu ma.

²⁴ Taha wa, te tina u a'ã mo, marĩ hã apito wi te te ãwaptẽrẽ da na, te te sadawa pibu da, tina hã. Tawamhã ãna hã ãne te asa tãma tĩna:

— Ma'ãpé, Zuwã Batitaha 'rã si tiwi waptẽrẽ, taha si te te aima sõmri da. — ãne ma ti'ra ma waihu'u.

²⁵ Taha wa, si'aba'ré na ma apã ãzé apito u, azarudu hã. Tawamhã ãne te apito ma tĩna:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa ãsima wẽ, piza'a 're nho'a wa, ãma hiri da, ãhãna awa'awi. — ãne te tiwi waptẽ.

²⁶ Tawamhã ma tô tiwi tirobzei'õ, apito Erodihi wi. Tane nherẽ, uburé sô ãdahãrã norĩ nho'a, te te azarutu ma ropisutu wa, ma tô tãma ãma uwaimra, te te tiwi ãwaptẽrẽzéb uwaibaba.

²⁷ Tawamhã ma tô ti'ru, awa'awi ã'ã te te we âri da, da'wapéi'wa hã. Tawamhã awa'awi te sô mo, dazazéb u. Tame awa'awi ma tô butu nhizâ, Zuwã Batita hã.

²⁸ Taha wa, te awa'awi ti'â, piza'a 'renho'a wa, azarutu ma, te te sômri da. Te te tâma sômri parip si, ma tina ma oto tisõ, Zuwã Batitaha 'ã hã.

²⁹ Tawamhã Zuwã Batitaha zawì'wa norĩ hã ãwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô sô ai'aba'ré, ãhãiba zõ, te te siwi sêrê da, ab're 're.

Zezi hã dasa na te te ãdapawaptobzém na rowasu'u

Mateusi 14.13-21; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14

³⁰ Tawamhã Zezihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã darob amoi hawi apã sihutu wamhã, Zezihi ma, ma tô siwasu'u za'ra, ãwê na te te ãdapawaptob za'ra mono zém na hã. Duré te te dama ãrowasu'u za'ra mono zém na zama ma tô tâma siwasu'u za'ra.

³¹ Tawamhã da'ahã uptabi na ãtême dasisamarĩ pese wa, saihuri waihu'u õ di, Zezi norĩ hã. Taha wa, ma tô ãne satõrĩ za'ra, Zezi hã:

— Oto wasi'aba'réi wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â, danhiti.

³² Tawamhã hãiba pisutu te oto ai'aba'ré, uba're u. Uba're wa, ma tô asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, danhiti hãimana za'ra da a'â, zara niwĩ.

³³ Tane nherê, da'ahã na ma tô waihu'u za'ra ni, zara u te te ãsaprĩ za'ra na hã. Taha wa, ma tô ãsõ'rãmib za'ra dasisa're, â zada'réi baba, Zezi norĩ nho'rãmĩ, daza'rui mono bâ 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã Zezi norĩ wana, ma tô aihutu ni.

³⁴ Tawamhã Zezi hã uba're hawi watobro wi, ma tô da'ahã uptabi na da'ab'madã. Taha wa,

ma tô da'ãma tipê'êzé, pone'ërebâ 'madâ'â ãna 're ãnomro mono ne, 're danomro mono wa. Tawamhã tame ma tô marĩ na tinhimirowasu'u ahã uptabi na dapawapto, Zezusi hã.

³⁵ Tame tiwi hãiwahã wamhã, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã ma itême ubumro. ãne ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— A'ubuni wi wahãimana za'ra ré, ma wawi tihãiwahã za'ra.

³⁶ E dama rob'rui õ di za, dasi'aba'ré da, marĩ hã dasazéb da, da te dasima uipra za'ra da, re na 'ri ãsimasa mono u, 'ri wa'õtõ u zama.

³⁷ Tawamhã Zezusi, ma tô asa tãma waihu'u za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama ã'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

Tawamhã asa ma duré tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma:

— E niha wa za dasa hã dama uipra za'ra ni, da'ahã uptabi nherê. Rob'uiprazé hã ahã uptabi na, wama hãimana za'ra 'wa'ãhã, 200 na wa aré dasa hã dama uipra za'ra ni, ã'u'êtê wapu hã.

³⁸ Tawamhã Zezusi te asa sô sadanharĩ za'ra:

— E niha te bété ã'u'êtê wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa. Ma'ãpé sô sabu za'ra wa'aba.

Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te te sabu za'ra pari wamhã, Zezusihi ma, te wasu'u za'ra:

— 5 na ãhãiba hã ã'u'êtê wapu hã, duré maparane pe'a hã. — ãne ma apã Zezusihi ma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô dama waihu'u, dui wa, dawa'õtõ mono bã dasi'ubumroi mono da, uburé.

⁴⁰ Taha wa, dui wa, te oto dasi'ubumro, ni'wam norĩ si 100 na ãhãiba hã, duré ni'wam norĩ hã 50 na ãhãiba hã.

41 Tawamhã ma tô oto ï'u'ětē wapu hã waibu, 5 na ïhâiba hã. Pe'a zama ma duré timra. Tawamhã hãiwa u te ïré rob'madâ. Timama ãma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wē'ē, ï'u'ětē wapu hã. Te te wē'ēi mono pari, ma tô tisiré 're ïnomro mono norĩ ma sômri za'ra, te te dama sômri za'ra mono da. Pe'a zama, ma tô te te wē'ē zahuré, te te duré dama sômri za'ra mono da.

42 Tawamhã ï'u'ětē wapu hã umrore nherē, wē'ēi ahâ di. Duré pe'a hã maparane nherē, wē'ēi ahâ di. Taha wa, ma tô aihĩni dasa hã huri ni. Ma tô duré da te 'mahâpârĩ. Da'ahâ uptabi nherē, da'ãma si'utõrĩ õ di.

43 Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã ma tô apâ si'õtõ 're te te sé, danho'rada hã, ï'u'ětē wapu wē'ē hã, pe'a wē'ē zama. 12 na ïré hã si'õno hã, danho'rata ré hã. Si'õtõ 'remhã 'masisi di.

44 5 miu na aibã norĩ hã ïhâiba hã, ï'u'ětē wapu na ïsaihuri hã.

*ZeZusi hã â nhisi baba ïmorĩzé wasu'u
Mateusi 14.22-33; Zuwã 6.15-21*

45 Taha pari, ma tô ZeZusi hã tâma rob'ru za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, uba're wa sisisi da, ïwana te te saprĩ za'ra da zara u, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi u, si'aba're da, ïwana. Tawamhã ZeZusi hã te a'â ïsa'u tizab za'ra, te te dama rob'ru da, danhorõwa u, da te ropéi mono da.

46 Te te dama rob'rui pari, te ëtē 'rãihã u mo, Timama ma, mreme da.

47 Tawamhã oto tiwi mara za'ra wamhã, uba're hã â wa'wa u, ma tô ïré tihâimana za'ra. Taha ré, ZeZusi hã siwaprosi te a'â tihâiba, ëtē 'rãihã ãma.

48 Tawamhã ëtē 'rãihã hawi, ma tô 'madâ'â za'ra tisiré 're ïnomro mono norĩ hã, uba're sari na

si'u'ětē za'ra mono ré, rowa'u'u za'ēne apâ te te tiwi wabzuri za'ra mono wa, uba're hã ĩsõ'õmoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa. Taha ré, ma tô Zezusi hã ĩtēme timorĩ za'ra â nhisi baba, mara hã ré. Tawamhã ĩsõ'râmi te aré timorĩ za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰ Â nhisi baba ĩtēme morĩ za'ra wamhã, te âma rosa'rata za'ra, adâ'â hâiba warõ newa. Taha wa, tâma pahĩ za'ra wa, te tâma 're sadari za'ra. Taha wa, te Zezusi hã awa'awi tâma si'mahârâ za'ra, âne:

— Wa hã wa we atēme ĩmorĩ 'wa. ĩma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

⁵¹⁻⁵² Tawamhã awa'awi uba're wa, ma tô ĩtēme tizébré za'ra. Sébré wi, ma rowa'u hã sazâ. Taha wa, rowa'u te te ĩsazârizém na, ma âma titob'uzu za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. E marĩ wa. Zezusi hã ĩ'u'ětē wapu te te dama wě'ēi mono wamhã, ahâ di. Tane nherē, te te siwi âma waihu'u su'u õ di, ĩwaihu'u pese uptabi na hã.

Zezusi hã, Zenezaré âma te te ĩda'apesezé wasu'u Mateusi 14.34-36

⁵³ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô saprĩ za'ra, ĩsõ'u na zara u. Te te saprĩ za'ra wamhã, ma tô aihutu, Zenezaré na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tame ma tô â zada'ré âma, uba're na âma wasisi za'ra.

⁵⁴ Tawamhã uba're hawi wairébé wamhã, awa'awi ma tô dasiwi waihu'u za'ra ni, Zezusi hã.

⁵⁵ Tawamhã daza'rui mono bâ, ma tô ĩhâzé ré norĩ hã ĩtēme 'wasari ni, Zezusihi hâimanazéb u, ĩsimiwaptâ ré.

⁵⁶ Daro mono bâ te Zezusi hã datēme 're mo, 'ri wa'õtõ u zama 'ri nho'õmo u zama, re na 'ri ĩsimasa mono u zama. Darob u datēme 're simasisi

mono wi, ma tô ãhâzé ré norĩ hã da te tãma 're sa'ra za'ra, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ã'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã ma tô tiwi rowaptẽrẽ za'ra ni, ã'uza nhisutu si ãhâzé ré norĩ hã te te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhã ã'uza nhisutu si te te tiwi 're upi za'ra mono nherẽ, ma tô 're séptâ'ã za'ra, uburé ãhâzé ré norĩ hã.

7

Zudezu norĩ hi'rata hãimanazém na, parisezu norĩ ma, Zezusi te te ãwaih'uuzé wasu'u Mateusi 15.1-9

¹ Tawamhã aibã norĩ hã Zeruzarẽ hawi ãsihudu hã ma tô Zezusihi u si'rã'õtõ, zudezu norĩ hã. Ta norĩ hã parisezu, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ.

² Ta norĩ hã ma tô 'madã'ã za'ra, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã, parisezu norĩ nhimiroti hã te te 'madã'ã za'ra ãna, saihuri wa, simisõi pese ãna.

³⁻⁴ Zudezu norĩ hã tihi'rata norĩ nhimiroti zarina si, te 're hãimana za'ra. Tisiré zudezu norĩ nhipai u, te taha si te te 're 'madã'ã pese za'ra, parisezu norĩ hã. Taha wa, 're simisõi pese za'ra mono parip si, te za 're saihuri. Duré marĩ hã dasai wedezém hawi 'ri tẽme te te 're ã'ãwisi za'ra mono hã, te za te te 're upsõi pese za'ra, ãma 're saihuri mono õ ré. Duré te za hãsizé hã te te 're upsõi pese za'ra, duré piza'a hã duré piza'a ãsi'uwazi 'manharĩ hã, tihi'rata norĩ nhimiroti zarina.

⁵ Taha wa, parisezu norĩ hã Zezusihi u si'rã'õtõ wamhã, ma tô Zezusi hã siwi 'mahã, rowahutu'wa norĩ me:

— E marĩ wa, te bété asiré 're ãnomro mono norĩ hã simisõĩ ãna 're saihuri, wahi'rata norĩ nhimiroti na te te rosa'rata za'ra ãna.

⁶⁻⁷ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa ãma sada'âbâ za'ra, ãne:

— Tô senai õ di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Duréihã Iza'iza hã ma tô ã'uwaibaba ai'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra wa'wa, aihâimanazéb za'ra wa'aba na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na ma tô ãne na ai'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra wa'wa:

“Õ norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré ã'ãma 're wata za'ra. Tane nherẽ, te tipẽ'ẽ 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ã'upana. Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, ãnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norĩ hã ã'ãma 're ãwata za'ra mono zé hã.”

— ãne ma tô tãma waihu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tô ãne da'ãma rob'ui'ééré, Iza'iza hã. Duréi pese, te te da'ãma rob'ui'ééré nherẽ, tô sena na te aiwasu'u za'ra wa'wa.

⁸ A norĩ wa'wa hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di. Ti'ai ãma danhimiroti na si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô parizezu norĩ ma 're ãhâimana za'ra mono zé hã tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

⁹ ãne ma tô duré tãma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aihâimana nhipese sina te 're ãrẽme za'ra wa'aba mo 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, 'rãwi asimirosa'rata na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

¹⁰ Duréihã Mozési hã ma tô dama roti, ãne: “Aimama hã te za 're ãwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama.” ãne ãsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ

hã timama ãma nherẽ, duré tina ãma nherẽ, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” Æne ïsimiroti hã duréihã.

¹¹⁻¹² Tane nherẽ, te ãhãna hã asimiroti za'ra wa'aba zéb zarina si 're dahâimana za'ra, damama norĩ hã da te 're pawaptob za'ra mono ãna, dana norĩ zama. Æté ni'wai ma, te za ïsibro hã 're hâimana, timama hã duré tina hã te te ïpawaptob zahuré zéb da hã. Wẽ nherẽ, te za ãté ãne timama ma waihu'u, tina ma zama: “Marĩ na te aipawapto wa'aba da hã, te ïsima wẽ nherẽ hã, tane nherẽ, wa tô 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ãma ropisutu, te tãma sômri da, ãma ïwata zéb da hã.” Æté ãne te za timama ma waihu'u, tina ma zama. Æne wamhã, te za tãma 're ïwaihu'u wasété za'ra wa'aba mo, ãne: “Re ïhâimana u'âsi mono ma, ma tô ïropisutu pa. Taha wa, te za tãma ãma ï'uwaimra, aimama norĩ, ãma pawaptob zahuré õ nherẽ, ana me.” Æne ma tô dama 're ïroti wasété za'ra wa'aba mo.

¹³ Æne wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã aima wapu za'ra wa'aba di, ïsimiroti upana aihirata norĩ nhimiroti na si, dama 're roti u'âsi za'ra wa'aba mono wa. Tane duré aimawi na dama 're ïroti za'ra wa'aba mono zé hã, ahã uptabi di. — Æne parisezu norĩ 're ïhâimana za'ra mono zém na, ma tô Zezusi hã tãma rowaihu'u za'ra.

'Râwi 're ïdasiwasété za'ra mono zém na rowasu'u Mateusi 15.10-20

¹⁴ Tawamhã Zezusi te duré sima dazô hã, te te dama roti da, ãne:

— Ma'ãpé, ïnhimirowasu'u hã wapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da ãma.

¹⁵⁻¹⁶ Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za. Dapẽ'ẽ

hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'râwi. — Āne ma tô dama rowasu'u, da te dasina waihu'u za'ra da.

¹⁷ Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto ai'aba're, 'ri tême, tisiré 're ĩnomro mono norĩ me. Tawamhã 'ri tême sihutu wapsi, te oto siwi sadanha, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã, marĩ na te te dama ĩrowasu'uzém na hã te te tãma waihu'u za'ra da, 'râwi 're ĩdasiwasété za'ra mono zém na hã.

¹⁸ Tawamhã ma tô tãma waihu'u za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba ma zama, aima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono ô di za 'râwi.

¹⁹ E marĩ wa. Dapê'ê na, da te 're ĩrosa'rata za'ra mono zéb u, 're sisisi mono ô wa za, dasa hã. Danomo u si, te za 're sisisi, dasa hã. Taha pari, te za 're wairébé apâ, rob u. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te âma waihu'u za'ra da, dasai mono bâ ĩwê na 're ĩdasaihuri mono zéb da hã.

²⁰⁻²² Āne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Dapê'ê hawi, da te 're ĩsani za'ra mono na si, te za 'râwi 're dasiwasété za'ra. Dapê'ê 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, marĩ na danhipsaihuri hã, duré dasipãrĩ hã, duré dasina danhipsaihuri hã, duré danhibrom na da'ruiwapari hã, duré dawasété 'manharĩ hã, duré dazadawa nhipe hã, duré marĩ na danhiminho'ru hã, duré danhisi wasédé hã, duré marĩ na 'râwi dasina dawada hã, duré 'râwi dawasété na 're ĩdasisãmri za'ra mono ô zé hã.

²³ Dasi'uihã na te za 'râwi da te dasima 're rosa'rata wasété za'ra. Taha pari, te za uburé marĩ

hã ãwasétére hã da te 're 'manharĩ za'ra. ãne wapsi, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Pi'õ zudezu'õ 'ra hã, Zezusi te te wa'uburé hã ãhawi ãsatõĩzé wasu'u Mateusi 15.21-28

²⁴ Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba'ré, darob amoi u. Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, daro hã. Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Tame ãsãmrazém na da te dasiwi ãwaihu'uzéb da hã, te te sima wẽ õ di, Zezusi hã. Tane nherẽ, a'ã da te sa'rese ãna, sãmra waihu'u õ di.

²⁵⁻²⁶ Tawamhã pi'õ hã ma tô duré ãsãmrazém na danhimirowasu'u hã wapa. Zezusihi wasu'u te te wapari wi, ma awa'awi ãtẽme mo. ã'ra hã ba'õtõre hã, wa'uburé hã te te 're wamnarĩ mono wa, te ãtẽme mo, te te tãma wasu'u da. Tawamhã ãtẽme wisi wi, ma tô Zezusihi papara aime, hi'rãtitõ. Pi'õ hã deredu na ãpodo, zudezu'õ, Siru Penisiza nhihudu. Tane nherẽ, ma tô Zezusihi wi rowaptẽ, wa'uburé ma, te te rob'ru da, ã'ra ma watobro da, ã'ra hã rowẽ na si, tãma 're hãimana mono da oto.

²⁷ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha pi'õĩ ma, ãne:

— ãmorĩ'rata na te za da'ra ma, ãsa hã da te tãma 're sõmri za'ra, tisa hã te te 're 'mahãpãrĩ za'ra mono da, a'ã. Da'ra sa hã ãmorĩ'rata na wapsã ma, da te 're sãmra mono wamhã, ã'uwaibaba õ di.

²⁸ Tawamhã, pi'õ hã ma asa ãma sada'ã:

— Tô ã'uwaibaba, ma tane hã ãma ãwaihu. Tane nherẽ, te za da'ra saipru hã, da'ra norĩ wi 're rere'e mono wamhã, wapsã hã te te 're huri, wedezai 'rowi.

²⁹ Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u:
— Tane tô. Asa ãma ãma uwaimrami wẽ wa, te za oto apâ aimo, 'ri tẽme. Ai'ra ma, ma tô wa'uburé hã watobro.

³⁰ Tawamhã pi'õ hã te apâ mo, tinhorõwa u. Wisi wamhã, rowẽ na ma tô ti'ra hã sabu, waptâ nomro ré. Ìwana ma tô tãma watobro, wa'uburé hã. Taha wa, tãma rowẽ di oto.

Zezusi hã aibã ãpo'reptõ duré ãmreme waihu'u'õ, te te ãpesezé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, hãimana za'ra pari, ma tô ai'aba'ré. Sido na daza'ru nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahãri za'ra. Duré Decapori na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahãri za'ra, 10 na daza'ru wa'wai baba. Tawamhã Darireza ãma â zaihã u, ma tô aihutu, ãsõ'ui u.

³² Tawamhã ãsõ'u zaihã u sihutu wamhã, aibã ãpo'reptõ hã ma tô ãtẽme dasiwi saprõni ni, ãmreme waihu'u'õ hã. Tawamhã Zezusihi ma, te oto 'ru za'ra, siwi ãsaprõni'wa norĩ hã tinhib'rada te te ãma hiri da, te te pese da.

³³ Tawamhã Zezusi hã ma tô aibã hã danhiti sima saprõ. Tawamhã tinhipto hã ma tô ãpo're 're tiza. Taha pari, ma duré tizadaipro na tinhipto hã sada di'i, te te ãma soto u'ré da.

³⁴ Taha pari, te hãiwa u rob'madã. Hãiwa u te te rob'madã'ã sina, aibã ãma pẽ'ẽzé wa, tipẽ'ẽ 're te ãi'ã. Tawamhã tisimremezém na te tãma tinha:

— Epata. — ãne ãma ãsaprĩzé hã, wamreme na: “Aipo're 'repu'u.”

³⁵ Tawamhã ma tô po're 'repuru oto, awa'awi. Duré ma tô tinhoto wairo. Tawamhã mreme wẽ di oto, aibã ãmreme waihu'u'õ hã.

³⁶ Tawamhã Zezusi hã te sina dazadawa uwati pese, ĩwasu'u na da te dasima ãma ropé tō da. Tane nherẽ, ĩ'madâ'â'wa norĩ hã te nasi dama rowasu'u za'ra, aibã te te ĩpesezém na.

³⁷ Tawamhã ĩsimirowasu'u, da te wapari za'ra wamhã, ma tō ãma tatob'uzu za'ra ni. ãne te Zezusi hã dasima wasu'u za'ra ni:

— Tō sena, te uburé marĩ ĩwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ. ĩpo'reptō hã ma tō pese, ĩmreme waihu'u'ō hã. — ãne te ãma tawata za'ra ni.

8

Zezusi hã, 4 miu na dahãiba hã te te ĩsaihurizé wasu'u

Mateusi 15.32-39

¹ Tawamhã syry na ãma ronomro parip si, ma tō duré apã ĩtème tasi'rã'õtō ni, Zezusihi u hã. Tawamhã marĩ na dasaihuri ō wa, dasazé hã oto hãimana ō wa, te Zezusi hã sima sô tihârã za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ zô.

² ãne te tãma siwasu'u za'ra:

— ãhãna ĩ'rata dasi'ubumroi ré, ma tō dasa hã dawĩ ai'utō, bådã si'ubdatō da'ãma si'utōrĩ wa. Taha wa, da'ãma ĩpẽ'êzé di, wa hã.

³ Mram nherẽ, te dama rob'rui wamhã, te za dasi'marõpãrĩ za'ra bådãdi na, danhib'uware wa, romhã hawi we ĩdasihutu norĩ hã.

⁴ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E niha wa za dasa hã dama 'mai'uipra za'ra ni, wa te dama sõmri za'ra mono da. ãmemhã a'ubuni wi, wa ai'ubumro ni.

⁵ Tawamhã Zezusi te asa sadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ĩ'u'êtẽ wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihâimana za'ra. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra asa.

⁶ Taha wa, ma tô Zezusi hã dama rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô duré 7 na ï'u'ëtê wapu hã waibu, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma wata da, sôpru wa. ãma wata pari, ma tô te te wê'ê, ï'u'ëtê wapu hã. Tawamhã tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, ma tô te te sômri, te te dama sômri za'ra mono da.

⁷ Pe'a hã ïsyryre hã te duré tâma ti'maihâiba, ïsebre siro hã. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata, pe'a ïsyryre na zama, sôpru wa. Taha pari, te duré tâma 'ru za'ra, te te dama sômri za'ra mono da.

⁸ Tawamhã aihĩni te oto dasa hã huri ni. Dasa hã ma da te 'mahâpãrĩ, aihĩni. Taha pari, dasa ïsi'azazâri hã ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã ma tô apâ te te sé. Si'õno hã 7 na ïhâiba wa, ma tô ãma 'masisi za'ra.

⁹ ïdasaihuri za'ra norĩ hâiba za'ratazé hã, 4 miu u, ma watobro, âté.

Taha pari, te oto Zezusi hã dama rob'ru, apâ darob u, da te ropéi mono da.

¹⁰ Tawamhã te te dama rob'rui pari, ma uba're wa asisi, Zezusi norĩ hã, zara u te te saprĩ za'ra da, Damanuta na ti'a nhisi u si'aba'ré da.

Parisezu norĩ hã, Zezusihi wi, te te ïrowaptêrê za'ra zé wasu'u

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Rucasi 11.29-32

¹¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ma Zezusihi u ai-hutu, ïsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa, ïsadawa wa'rãmi te te nasi tâma nharĩ za'ra da. Tawamhã Zezusihi wi, te oto rowaptêrê za'ra, tiwaihu'u pese na marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã te te tâma

'manharĩ za'ra da. E marĩ da. Tô sena 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para, dama ãwaihu'u'õ hã te te 're ã'ab'manharĩ mono zô, te te siwi pibu za'ra da. Taré te te siwi wẽ'õ da, te ãne tiwi rowaptẽrẽ za'ra.

¹² Tawamhã Zezusi hã ãma pẽ'êzé za'ra wa, ma sa'êtẽ pẽ'êwaze. Tawamhã te sima tinha, ãne:

— E niha ma tô nimosi dapoto tém norĩ hã siwi ãwada'u, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã ãsõ'a te tãma 'manharĩ za'ra da. Mare di, ãne hã. Te tãma 'manharĩ za'ra õ di za. — ãne te sima tinha, Zezusi hã.

¹³ Taha pari, te tiwi timorĩ za'ra. Uba're wa, ma oto ãzé, zara u te te saprĩ da apã.

Parisezu norĩ te, duré Erodihĩ te, ã'u'êtẽ wapuzé wasu'u

Mateusi 16.5-12

¹⁴ Tawamhã zara u, ma tô oto aihutu, Zezusi norĩ hã. ã'u'êtẽ wapu hã siré te te 'ma'ãri za'ra da nherẽ, ma tô ãma po're ha'ãri za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. Misire te nomro, uba're 'remhã.

¹⁵ Tawamhã Zezusi ma ãne tãma waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mono, ã'u'êtẽ wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzém nhiti, apito Erodihĩ me.

¹⁶ Tawamhã te sima nharĩ za'ra, ãne:

— ã'u'êtẽ wapu hã ãté wama hãimana za'ra õ wa, ma ãne wama waihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã Zezusi ma sina wapari za'ra. Taha wa, te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ã'u'êtẽ wapu hã aima ãhãimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi ãzadaihu'u za'ra wa'aba õ di bété, ã'u'êtẽ wapuzém

na te aima ïwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã. E niha waihu'u su'u za'ra wa'aba ò di bété.

18-19 E niha atômo na marĩ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono nherê, aima waihu'u za'ra wa'aba ò di. E niha aipo're na marĩ 're wapari za'ra wa'aba mono nherê, aima waihu'u za'ra wa'aba ò di. 5 na ï'u'êtê wapu hâiba hã te dama ïwê'êi ahâ mono zém na hã, duré 5 miu na dahâiba nherê, aihĩni ïdasaihurizém na hã, e ma ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. E niha si'ôtô hâiba hã ïré danho'rada hã ïsi'azazâri hã, apâ ïwa ïséme aba mono hã. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra. Tawamhã asa ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— Si'ôno hã 12 na ïhâiba hã danho'rata ré hã.

20 Tawamhã Zezusi hã ïsadanharĩ na, ma duré tâma ãma sahu za'ra:

— Duré, 7 na ï'u'êtê wapu hã hâimana nherê, te dama ïwê'êi ahâ mono zém na hã, duré 4 miu na dahâiba nherê, da te 'mahâpârĩ mono wamhã, e niha si'ôtô hâiba hã danho'rata ré hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

— Si'ôno hã, 7 na ïhâiba hã danho'rata ré hã. — ãne ma asa tâma waihu'u za'ra.

21 Tawamhã Zezusi te duré tâma nharĩ za'ra:

— E niha bété zahadu ïwaihu'u za'ra wa'aba ò di, ïwaihu'u pese na hã. — ãne ma tô Zezusi hã tâma nharĩ za'ra.

Zezusi hã ïtob'a te te ïpesezé wasu'u

22 Taha pari, te oto ai'aba're Zezusi norĩ hã, Besada na 'ri wa'ôtô nhisi u. Tawamhã datême sihutu wamhã, aibâ ïtob'a hã ma tô ïtême dasiwi saprõni ni, Zezusihi u. Tinhib'rata na te te upi da, te te to pese da, te tâma 'ru za'ra, siwi ïsaprõni'wa norĩ hã.

²³ Tawamhã Zezusi hã ma ãtob'a hã pa'â, danhiti te te sima saprõni da. Tawamhã tizadaipro na ma sada sisiptõmo di'i, te te ãma tob'u're da, aibã hã. Taha pari, ma duré tinhib'rada hã ãma tihi. Taha parimhã, te sadanha, ãne:

— E zahadu marĩ hã 'madã'â õ di. E ma tô marĩ hã ã'madã.

²⁴ Tawamhã aibã te te rob'madã'â wamhã, Zezusihi ma, te asa tinha, ãne:

— Zahadu te rob'madã'â pese õ di. Aibã norĩ hã te ai'aba're, wede ne ãhãiba za'ra hã. — ãne ma asa tãma waihu'u, te te rob'madã'â pese waihu'u õ wa.

²⁵ Taha wa, tinhib'rada hã ma tô duré ãma tino, ãtomhã ãma, Zezusi hã. Tawamhã ma tô tito pese oto, aibã hã. Te rob'madã'â wẽ di oto.

²⁶ Tawamhã Zezusi hã te aibã ma rob'ru, tinhorõwa u morĩ waré da oto, apã morĩ tõ da, 'ri wa'õtõ u hã.

Zezusi hã Danho'reptui'wana, Pedru hã asa te te tãma ãwaihu'uzé wasu'u

Mateusi 16.13-20; Rucasi 9.18-31

²⁷ Taha pari, Zezusi norĩ hã te oto 're nomro, 'ri wa'õtõ mono bã. Apito Piripihi te, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, 'ri wa'õno hã. Tawamhã bãdãdi na si'aba're sina, te tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— E niha ma tô da te dasima 're ãwasu'u za'ra. E 'wa hã, wa hã.

²⁸ Tawamhã asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãiwa'udu. A hã, u, Eriasi apã we ãaimorĩ. A hã, u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hãiba amo, duréi pese atã'ã nherẽ, apã aihãiwa'udu.

²⁹ Tawamhã Zezusi te duré sina sadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Pedruhu si, ma asa tãma waihu'u na wa'rã:

— A hã Cristu, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Tawamhã Zezusi te sina sadawa uwati za'ra, Danho'reptui'wa na, te te a'â dama wasu'u za'ra tã da.

Zezusi hã, za ãdã'ázém na, duré za apã ãhãiwa'utuzém na ãsiwasu'uzém na rowasu'u Mateusi 16.21-28; Rucasi 9.22-27

³¹⁻³² Tawamhã ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te ãma ãpisutuzéb zarina, wa za robzépata za'etê. Wama roti'wa norĩ hã te za siwi ãwê'õ za'ra, ãhi norĩ hã. Sasedoti ãpire norĩ zama, duré dama rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi ãwê'õ za'ra. Tawapsi te za dasiwi ãwĩrĩ ni. Tawamhã bâdã maparane ã'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za hãiwa'udu apã.

— ãne sõ'awi ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra, tãma ãrob'rãsutuzém na hã te te ãma waihu'u sirõmo za'ra da. Tawamhã Pedru hã ãne tãma ãsiwasu'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da, te sima saprõ Zezusi hã, tisiré norĩ nhiti.

³³ Tawamhã te te sina wapari wamhã, tisiré 're ãnomro mono norĩ u, ma aipi'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te ãne tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ãnhiti. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata õ di, a hã. Danhimirosa'rata zarina si, te ã'ãma ãrosa'ra, a hã.

³⁴ Taha pari, Zezusi te duré sima dazô hâ, uburé ïtême dasi'râ'õtô mono da. Tisiré 're ïnomro mono norĩ zô zama, te duré tihârâ za'ra sima. Tawamhã âne ma si'âma dama rowaihu'u:

— Ni'wam norĩ hã ïsiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're ïwê za'ra mono wamhã, tihâimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono ô di za. Tiza'ozéb ré, ïzarina 're ïnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherê, te za ïsiré 're nomro.

³⁵ Ni'wam norĩ hã si'uihâ na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowê ïsi'utôrĩ'ô hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono ô di za. Ni'wam norĩ hã ïzarina 're nomro mono da, duré ïzadawa wasu'u'wa 're nomro mono wa, 're sihâiba zawi za'ra mono ô wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowê hã.

³⁶⁻³⁷ Até ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahâ uptabi da. Tawamhã te za oto dârâ. Ti'ab ré sibrob ahâ nherê, e tâma 're rowê mono di za, rowê ïsi'utôrĩ'ô hã te te sina 're uwaimrami mono ô wamhã. Mare di. Tâma 're rowê mono ô di za. Ti'ai âma simarĩ ahâ uptabi nherê, tâma waihu'u ô di za, marĩ na ïsiwa'âbâzéb da hã, rowê âma 're ïhâimana mono zéb da hã. — Âne Zezusi ma tô dama waihu'u siro, da te waihu'u za'ra da.

³⁸ Ma tô duré dama rowaihu'u âne:

— Âhâna da'ahâ na 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã ma tô rême za'ra ni. Dawasété na si te oto 're danomro, ã nimosi dapoto té mono hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ïzazei'wa na, duré ïmreme wapari pese 'wa na, até dama 're siwasu'u za'ra mono ô di za, 're siséb za'ra mono ô'umnhasite. Até te za dawi 're si'udâ za'ra, ïzazei'ô'wa ne. Ti'ai âma dasiré ïpodo hã nimahã na si, wa za wei mo

apâ. Īmama te hã, rowa'a za'ětê ré, wa za wei mo, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ siré. Tawamhã apâ we ĩmorĩ wapsi, ĩ'udâ'wa norĩ hã ĩzazei'wa na te waihu'u za'ra õ di za. — ãne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

9

¹ Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, ãne:

— Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherê, ai'matâ'â aba õ ré, te za tiwaihu'u pese na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã ãma ĩ'madâ'â za'ra wa'wa. — ãne ma Zezusi hã dama waihu'u siro, da te dasina waihu'u za'ra da.

Zezusihi hãiba ĩsisaprĩzé wasu'u

Mateusi 17.1-13; Rucasi 9.28-36

² Tawamhã bâdâ 6 na ãma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã Pedru norĩ si te te simro, Ti'adu norĩ me, Zuwãhã zama. Êtê 'rãihã u ma tô ai'aba'ré. Tame ma tô Zezusi hã tihãiba na saprĩ, Pedru norĩ nho'a.

³ ĩ'uza hã ma tô tihãirã uptabi. Rowa'a za'ětê ne, ma ai'ubuzi, rã uptabi na. Da'uza hã da te 're hã upsõi pese za'ra mono nherê, hãirã prã ti, Zezusihi uza ma hã.

⁴ Tawamhã dahi'rata norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Eriasi norĩ hã Mozésihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra.

⁵⁻⁶ Tawamhã Pedru te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, ãme wama rowẽ za'ra di. Si'ubdatõ, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni aihãiba bâ wa'aba, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã. — ãne ma Pedru hã tãma waihu'u, a'â te te rosa'rata ãna. Te te 'madâ'â za'ra wa, ma tãma tipahi za'ra, Pedru norĩ hã.

⁷ Tawamhã hãiwã nhirõtõ'a za'êne hã ma ubu za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, hãiwã nhirõtõ'a hawi, ma we tãma nharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, Pedru norĩ ma:

— ã hã ã'ra, te 're ãsawi pese mono. Ma'ãpé ãsimiroti hã 're wãpãri pese za'ra wa'aba mono za.

⁸ Taha wamhã, taré te titõmo na sô rowaimrami za'ra. Zezusihi si te ãma siwi 'madã, siwãprosi ãsam na.

⁹ Tawamhã êtê 'rãihã hawi, ma oto si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Si'aba're sina, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Êtê 'rãihã ãma ã'madã'ã za'ra wa'aba zém na hã, dama rowasu'u za'ra wa'aba ô di za a'ã. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã ab're hawi ãhãiwã'utu parip si, te za dama 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰ Tawamhã ãmreme ma tô wãpãri za'ra, Pedru norĩ hã. Taha wa, te 'rãwi sima rowasu'u za'ra, ãne:

— E niha ãsiwasu'uzé hã ab're hawi, za te te ãhãiwã'utu na. Wa norĩ hã wama waihu'u za'ra ô di. — ãne te 'rãwi sima rowasu'u za'ra.

¹¹ Tawamhã te oto siwi sadanha, Zezusi hã:

— E marĩ wa, te rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra bété, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu wana, Eriasi za we ãmorĩ na hã.

¹²⁻¹³ Tawamhã Zezusi ma tô asa tãma waihu'u za'ra:

— Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ã'uwaibãba ãma rob'ui'ééré ãbaihã na, Eriasi za we apã ãmorizém na te te ropese da. Tane nherê, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hã ma tô wei morĩ pa. Da te dasima ãwê za'ra zéb zarina, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra ni, ãwana da te duré ãma ãrob'ui'éérézéb zarina.

'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô ì'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra, ti'ai ãma dasiré ìpoto ãma hã, sa'ëtê na za te ìrobzépatazém na hã, duré za da te dasiwi ìwê'özém na hã. E marĩ wa, ma tô ãne ì'ãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra. — ãne te Zezusi hã sina sadanharĩ za'ra.

Ai'repudu ìpesezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Rucasi 9.37-43

¹⁴ Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto apã ai'aba'ré, tisiré norĩ u. Ìwana za'ra ma tô da'ahã na tasi'rã'õtõ ni. Tame 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti ui'ééré na rowahutu'wa norĩ hã te nasi ìsadawa wa'rãmi tãma nharĩ za'ra, Zezusihi siré 're ìnomro mono norĩ ma, ìsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa.

¹⁵ Zezusi hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, uburé ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, ma tô ìtême dasisa're, da te sawi za'ra da.

¹⁶ Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— E marĩ na, te asima ìrowasu'u za'ra wa'wa.

¹⁷ Tawamhã aibã hã dawa'wa hawi te 'mahã:

— Rowahutu'wa, ì'ra wa we atême saprõ, ìma pawaptob da. Wa'uburé te te 're upi mono wa, mreme õ u'âsi te 're sãmra.

¹⁸ Wa'uburé hã te te 're wabzuri, ti'ai u. Tawamhã ìsadaipro hã te tiwi 're pusi. Te duré 're 'wahãihãsi. Te duré 're sitete. Te duré 're sib'uwa. Wa tô aré waptêrê za'ra, asiré 're ìnomro mono norĩ hã wa'uburé te te siwi me da, tãma. Tane nherê, tãma waihu'u za'ra õ di, ì'ra ma, te te siwi ìme da hã. — ãne te aibã hã rowasu'u, Zezusihi ma.

¹⁹ Tawamhã aibã mreme te te wapari wamhã, ma tô tisiré 're ìnomro mono norĩ ma tinha:

— E niha bété ai'rata 're ìnhamra u'âsi aba mono nherê, asina 're ì'umnhasi za'ra wa'aba mono õ

di bété, te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. E ĩpê'ézé u'âsi, wa za ai'rata 're ĩmorĩ 'wa, 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'ápé, ai'repudu hã we ĩtēme saprõni aba.

²⁰ Tawamhã ma tô ĩtēme siwi saprõ, ai'repudu hã. ĩtēme te te siwi āwisi wi, te wa'uburé hã Zezusi hã 'madâ. Taha wa, te sisa'u ai'repudu hã wasutu. Sa'ētē te 're sipizari, ti'ai wa. Ma duré sadaiproi waze.

²¹ Tawamhã Zezusi hã te ĩmama hã āma sadanha:

— E niha ma tô āma tiwahu, ai'ra hã ĩré 're hāimana mono ré hã.

— ĩ'ra hã sapore ré, ma tô 're siwamnarĩ.

²² Unhama u te te 're wabzuri wa'uburé hã, unhama na te te wĩrĩ da. Āi ba zama te te 're wabzuri, â na te te wĩrĩ da. Tô sena aiwaihu'u pese wamhã, wapawapto na. Ma'ápé, wa'āma aipê'ézé na.

²³ Tawamhã āne te Zezusi hã tãma tinha:

— E niha te āne ĩma ĩnha, tô sena ĩwaihu'u pese wamhã, te aipawapto wa'aba da hã, ai'ra āma. ĩwaihu'u pese na, da te 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, uburé dama waihu'u pese di za, marĩ na da te 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hã. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u.

²⁴ Tawamhã awa'awi te aibã hã Zezusihi ma tinha:

— Asimipawaptobzém na, wa tô ai'umnhasi. Ma'ápé, 're ĩpawaptob u'âsi mono, asimipawapto-bzém na te 're asazei pese mono da oto. Taha da, wa aima ĩsiwasu'u.

²⁵ Tawamhã Zezusi hã ĩtēme ĩdasi'rã'õtõ norĩ hã da'ahã na te te da'ab'madâ'â wamhã, ma tô wa'uburé ma rob'ru, āne:

— Wa'uburé, ai'repudu 're upi u'âsi mono wa, te mreme'õ u'âsi 're hâimana. Te duré po'reptõ u'âsi 're sãmra. Aiwatobro, ai'reputu hawi. Niwa apâ asébré tõ, ai'reputu u.

²⁶ Tawamhã wa'uburé, ma tizadari. Sisa'u te duré wasutu, ai'repudu hã. Tawamhã ìhawi ma tô watobro. Ai'repudu hã rési ãna te oto nomro, dâ'â newa. Taha wa, te dasima rowasu'u za'ra ni, ai'repudu hã ìdâ'â na.

²⁷ Tane nherẽ, ma tô Zezusi hã ai'repudu hã pa'â. Ma tô hâiwi wahutu, para na sab da.

²⁸ Taha pari, ma asisi 'ri para u, Zezusi norĩ hã. Tame hâiba pisutu ma tô si'ãma sadanharĩ za'ra, ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã:

— E niha bâ bété wa norĩ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherẽ, wa te wasiwi ìmei waihu'u õ, tãma.

²⁹ Tawamhã asa ma Zezusi hã ãne tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, te za a'â 're damreme zusi ãma. Taha parip si, dama waihu'u pese di za, wa'uburé hã dama 're ìwairébé mono zéb da hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

Zezusi hã za ìdâ'ázém na duré za apâ ìhâiwa'utuzém na ìsiwasu'uzém na rowasu'u Mateusi 17.22-23; Rucasi 9.43-45

³⁰⁻³¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã ta hawi te oto ai'aba'ré. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma ro'rahâri za'ra. Zezusi hã ma tô sima wẽ, ìhâimanazém na a'â da te sa'rese za'ra tõ da, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma, a'â hâiba pisutu tãma siwasu'u za'ra da. Tawamhã ma tô tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ãpodo hã te za dasima ãhãiba nhomri ni. Te za duré dasiwi ãwĩrĩ ni. Da te ãsawi ãwĩrĩ wamhã, bãdã maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za apã hãwa'udu ab're hawi, ãdã'ã uptabi nherẽ. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

³² Tawamhã te te siwi sadaihu'u za'ra õ di, tãma ãsiwasu'u za'ra zém na hã. Tane nherẽ, tãma pahi za'ra wa, te te siwi ãma sadanharĩ õ di oto. Ari'iwĩ te oto asimro.

Danhipai u dama ãpire na, Zezusi te te ãrowasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 18.1-5; Rucasi 9.46-48

³³ Tawamhã Capana'u na 'ri nhisi u, ma tô oto aihutu, Zezusi norĩ hã. Tame 'ri para u sisisi wamhã, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã, ãne:

— Bãdãdi na we wasi'aba'réri ré hã e marĩ na, te we asima ãrowasu'u za'ra wa'aba mo.

³⁴ Tazahã te ari'iwĩ tihãimana za'ra oto, bãdãdi na si'aba'ré sina, sipibu za'ra wa aré, 'rãwi sima ãmaipire zô.

³⁵ Zezusi hã ma tô nhamra oto. Tisiré 're ãnomro mono norĩ zô, te tihãrã za'ra, sitẽme. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire da, 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, dama ãwapu ne, te za dama 're si'ai'uté za'ra.

³⁶⁻³⁷ Taha pari, ma ai'uté hã pa'ã, tisiré 're ãnomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da, tipa. Tawamhã tipa te te sãrĩ sina, ma ãne tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ãzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'ãbã te duré ãzô 're tob'uzu za'ra. Tawamhã,

e ĭzô si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ĭzatôrĩ'wa zô zama te sô 're tob'uzu za'ra. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

*ZeZusi norĩ wē 'wa norĩ wasu'u na rowasu'u
Rucasi 9.49-50*

³⁸ Tawamhã Zuwã hã te ZeZusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, aibâ wa tô 'madâ'â za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ĭrob'rui mono hã, dama 're wairébé mono da. Tawamhã ma tô dama 're wairébé. Ô hã wasiré 're morĩ ô di. Taha wa, wa tô tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tō mono da, wasiré 're morĩ ô wa. — Āne te ZeZusihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã ZeZusi hã ma tô asa tâma waihu'u za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ô di za, te te 're ĭda'apawapto mono zé hã. Āté ni'wam norĩ hã ĭwaihu'u pese zarina, te za ĭwē hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, dama ĭ'manharĩ waihu'u'ô hã. E taha pari, te za ta norĩ hã awa'awi na ĭnhisi wasété za'ra. Mare di. Te te 're ĭnhisi wasété za'ra mono ô di za. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã wazada 're hâimana za'ra mono ô wamhã, ta norĩ hã wahâiba niwĩ te za 're hâimana za'ra. Taha wa, aibâ hã wahâiba niwĩ 're hâimana mono nherē, tiwi sawi za'ra wa'aba ô di za, te te 're ĭda'apawapto mono zé hã. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra.

⁴¹ Tawamhã ma tô duré tâma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé, ĭwapari pese za'ra wa'aba asina. A norĩ wa'wa hã ĭzazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, â hã ni'wam norĩ hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĭhâimana u'âsi mono, za te te tâma 're ĭ'awa'âbâ mono zé hã tiwi 're simani za'ra mono ô di za. Te za te te sina

're uwaimrami za'ra. — Āne ma tô tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Dawasété na romnhimimnhasi wasu'u
Mateusi 18.6-9; Rucasi 17.1-2*

⁴² Tawamhã Zezusi hã roti na ma duré tãma ãma uzusi za'ra:

— Āté ã norĩ hã, ai'uté dama ĩwapu ne, te za 're nomro, ĩzazei'wa norĩ hã. Tawamhã áté ni'wa simiroti zarina, te za ĩ'mairē. Tawamhã tãma ĩroti wasété'wai ma hã, tãma rowē ō uptabi di za, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za te te azâri wa. ĩbutu na étē tōmo wawē, da te ãma wasisi pari, âi ba da te mei 'wa'âhã, uihã na dâ'â da, tãma rowē ō di aré. Tane nherē, ĩsimiroti wasétézéb zarina, ĩzazei'wa te te ĩrēme wamhã, tãma rowē ō uptabi di za, roti wasété'wai ma hã.

⁴³ Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asib'rada asiwi 're ĩsihâri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro wē wa'aba mo. Asib'rada misire ré si rowē uptabi u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hãiwa ãma hã. Asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, unhama u'âsi u, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za.

⁴⁴⁻⁴⁵ Duré nimomo 're aiwairébé aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, aipara asiwi 're ĩsihâri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Aipara misire ré si, rowē uptabi u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hãiwa ãma hã. Aipara zahuré ré ropipa u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za.

⁴⁶⁻⁴⁷ Duré marĩ hã atõmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã ato asiwi 're ĩsani za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Atõmo misire ré si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u, 're asisisi aba mono wamhã, Asib'apito wa'aba u, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Atõmo zahuré ré ropipa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za.

⁴⁸ Ropipa ãma ubu hã te te 're ĩdahâiba uprosi za'ra mono hã, si'utõrĩ õ di. Duré uzâ hã si'utõrĩ waihu'u õ di. Õne u'â te 're hâimana u'âsi. — ãne Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁴⁹ Tawamhã ãne ma duré tâma waihu'u za'ra:

— Marĩ na da te 're ĩrobzépata za'ra mono zém na, te za te te 're da'apibu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, tô sena ĩzazei'wa 're danomro mono zô.

⁵⁰ Wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrĩzéb da hã. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apâ se da, dasa da te ãma 're ĩwarĩrĩ za'ra mono da hã. Sa na, wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Ni'wam norĩ hâimanazéb zarina, te za dasi'u syry na sa na 're dasaihuri, dasisawi te. Tane asisawi te, te za rowẽ na asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

10

Dasiwi 're ĩdasiwanhizari za'ra mono zém na rowasu'u

Mateusi 5.31-32; 19.1-12; Rucasi 16.18

¹ Tawamhã Zezusi hã Capana'u hawi te oto mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, morĩ da. Tawamhã Zoda pa zara u, ma tô saprĩ. Te te saprĩ wamhã, da'ahã uptabi na ma tô duré itēme dasito. Taha wa, te duré dama rowahutu, te te dama 're ĩrowahutu u'âsi mono zém na, Zezusi hã.

² Tawamhã ni'wam norĩ hã parisezu norĩ hã, timreme na te te tãma ãma upa za'ra wa, te te siwi mreme wẽ'õ da, ma ãne siwi sadawa pibu:

— Aibã norĩ hã timro me sima 're siwanhizari za'ra mono wamhã, e wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, te za timro hã time, aibã hã. — ãne te siwi sadanha.

³ Tawamhã asa ma Zezusi hã sada'ãbã za'ra:

— E niha ma tô Mozési hã bété dama waihu'u aré, damro me dasiwi 're ĩdasiwanhizari za'ra mono zém na hã.

⁴ Tawamhã asa ma duré ãma sada'ãbã za'ra:

— Mozési hã ãne ma tô dama roti: Aibã norĩ hã timro me, siwi 're siwanhizari za'ra mono õ ré, te za rob'ui'ére hã timro ma te te 're sãmri za'ra pi'õi ma, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, te te ĩmezém na hã. Taha parip si, te za oto pi'õi ma, te te 're rob'ru za'ra.

⁵ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ta hã Mozési hã aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa.

⁶ Ropoto na'rata hawimhã, ãnei õ di. Ropoto na'rata hawimhã, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã aibã hã poto, a'uwẽ na. Pi'õ zama ma tô duré poto.

⁷ Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rēme za'ra, timro me si, siré 're simasisi zahuré mono da oto.

8 Sina hâiba sitob zahuré wamhã, maparane ãhâiba nherẽ, misi ãhâiba ne, te za siré 're hâimana u'âsi zahuré oto.

9 Taha wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahâiba to mono nherẽ, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

10 Taha pari, 'ri tẽme sihutu wamhã, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô ãma siwi sadanha.

11 Tawamhã Zezusi asa ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wa hã aibã hã timro te te mei wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã.

12 Duré ni'wa hã pi'õ hã, timro te te mei wamhã, aibã aimawi na mro wamhã, te za duré tiwasédé hã 'manha, pi'õ hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

*Zezusi hã, ai'uté te te ãazawizém na rowasu'u
Mateusi 19.13-15; Rucasi 18.15-17*

13 Taha pari, ma tô da'ra hã ãwisi za'ra ni Zezusihi u, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, ãma mreme za'ra da, te te 're apawaptob u'âsi mono da, ãwẽ na. Tane nherẽ, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô dawẽ'õ za'ra, da'ra hã da te ãtẽme 'wasari tô da, Zezusihi u.

14 ãne te te ãdawẽ'õ za'ra zém na hã, te te wapari ze za'ra õ di, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba tõ. A'ã we ãtẽme da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. A norĩ hã ai'uté norĩ hã õne haré simizazei pese na 're ãhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're

hâimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra.

¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ai'uté dama ãwapu ne, 're hâimana za'ra mono õ wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u, 're sisisi mono õ di za. – ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹⁶ Tawamhã awa'awi ma tô nasi ai'uté hã dawí azaza tipa. Duré tinhib'rata na te te nasi upi za'ra sina, 'Re ãhâimana u'âsi mono wi, ma tô ãma arowaptẽ, ãwẽ hã te te tãma 're anhomri mono da.

Aibã ãsibro pese na rowasu'u

Mateusi 19.16-30; Rucasi 18.18-30

¹⁷ Zezusi norĩ hã sina pahã za'ra õ ré, te aibã hã ãsarina tiwara za'ra. ãma wisi za'ra wamhã, Zezusihi papara ma aime hi'rãtitõ. Tawamhã ãne te sina sadanha:

– Rowahutu'wa, aiwẽ di a hã. E marĩ ãwẽ hã wa za 'manha, 're ãdanomro u'âsi mono zé hã te ãsina ã'uwaimrami da hã.

¹⁸ Tawamhã asa te Zezusi hã tãma tinha:

– E niha te ã'ãma aiwa, ãwẽ na. 'Re ãhâimana u'âsi mono si ãwẽ uptabi hã, õhõ si. Ni'wa hã ãsine hã mare di.

¹⁹ A hã aima waihu'u pese di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. ãne dama ãsimiroti hã: “'Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawí 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dahãiba wasu'u na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ãwazé

pese mo, ana zama.” ãne 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã.

²⁰ Tawamhã asa te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, ãprédu wi, wa tô te 're 'madâ'â pese, ãsimiroti hã.

²¹ Tawamhã Zezusi hã te aibã 'madã, sawi sina. ãne te tãma tinha:

— Zahadu te misi aiwi sô rowaptã, tãma ãma ã'uwaimrami'õ hã. Mo oto aimorã apã, asibro hã uburé dama wede mono da, ãwa'ãbã zô, ãsibro'õ norã ma, sômri mono da. ãne wamhã, duré asibro pese di za, hãiwa ãma. Taha parip si, te za we apã aimo ãtẽme, ãsiré 're aimorã da oto. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

²² Aibã hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ. E marã wa. Sibrob ahã uptabi wa. Taha wa, te oto mo apã, robzei ãna.

²³ Tawamhã aibã za'u, te Zezusi hã 'madã'ã za'ra, tisiré 're ãnomro mono norã hã. Taha wa, ma tô ãne tãma waihu'u za'ra:

— ãsibro pese norã hã 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're ãsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za.

²⁴ Tawamhã te ãma rosa'rata za'ra, te te tãma ãwaihu'u za'ra zém na hã. ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— ãsiwadi norã, e niha te za 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, 're sib'apito za'ra, ãtẽme 're ãsisisi mono zéb da hã. Tãma pire uptabi za'ra di.

²⁵ E niha te za awaru ba'õmore hã ãsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ãsibro pese norã hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're

ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ ãne ãmreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Tawamhã te ãma sisadhanarĩ za'ra, ãne:

— ĩsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã. Áté ni'wai õ di.

²⁷ Tawamhã Zezusi hã te 'madâ'â za'ra. ãne ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ĩhãimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si, uburé marĩ hã 'manharĩ waihu'u pese uptabi di. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhã Pedru hã te asa tãma siwasu'u:

— Wa norĩ hã uburé wa tô wanhibro hã wasi-para rẽme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Tane tô. ĩwapari pese za'ra wa'aba. Áté ni'wa hã te te 're ĩzawi pese mono zéb zarina, te za tinhorõwa hã a'â tirẽ, te te dama 're ĩzadawa wasu'u mono da. Áté tisisãnawã norĩ, duré tihidiba norĩ te za a'â rẽme za'ra. Áté tina, timama, duré ti'ra norĩ hã te za a'â rẽme za'ra. Áté tinhipti'a zama, te za a'â tirẽ.

³⁰ ãne wamhã, ti'ai ãma 're morĩ ré, te za marĩ ĩwẽ uptabi hã ahã na tãma 're hãimana za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhib'ratamhã, ĩsõrõwa za'ra hã, ĩsisãnawã norĩ hã, ĩhidiba norĩ hã, ĩ'ra norĩ hã, duré ĩsupti'a hã. Marĩ ĩwẽ hã tãma 're ĩhãimana

za'ra mono zu, te za duré rowasédé hã tãma 're hãimana za'ra, taré da te 're ĩ'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Niwapsi te za duré tãma pisutu, dá'ã ãna 're morĩ u'âsi da, rowẽ uptabi ãma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.

³¹ Ni'wam norĩ hã ahâ uptabi na pire na ti'ab ré dama 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te tãma 're apisutu, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ĩsib'a'u'uwẽ mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ahâ uptabi na ti'ab ré wapu na dama 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za te te tãma 're apisutu, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

ZeZusi hã za tidã'ázém na, duré za tihãiwa'utuzém na zama ĩsiwasu'u zahu zé

Mateusi 20.17-19; Rucasi 18.31-34

³² Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma oto sai'uri za'ra, bådãdi na sõ'a na, Zeruzarẽ u. ZeZusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ nhowa, ma tô mo. Sina hãtã'ã ãna, morĩ wa, te ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, ma tô ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ me ĩsi'aba'ré norĩ hã sina tipahi za'ra. Tawamhã danhiti te sima satõrĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, te te tãma rowasu'u sirõmo za'ra da, za tãma ĩromhãimanazém na.

³³⁻³⁴ Tawamhã ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— ĩwapari pese za'ra wa'aba. Ahãna Zeruzarẽ u, wa ai'aba'ré ni. Tame wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhãiba nhomri ni, sasedoti ĩpire norĩ ma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ĩwasédé te te ĩ'ãma ĩsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ĩ'ru za'ra, da te ĩwĩrĩ da, dasiwi.

Tawamhã zudezu'õ norĩ ma, te za siwi ìhâiba nho. Ta norĩ hã te za ì'ãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Tizadaipro na te za duré nasi siwi ì'upto. Te za duré te te siwi 're ìpré'é. Tawamhã te za oto siwi ìwĩ. Tane nherẽ, bådâ maparane ì'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hâiwa'udu. — Æne ma tô tãma siwasu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me, te te sina ìrowaptẽrẽ zahuré zé wasu'u
Mateusi 20.20-28

³⁵ Taha pari, Ti'adu hã Zuwãhã me, Zebedehe 'ra zahuré hã, ma tô Zezusihi u sina rotété zahuré, te te tãma nharĩ zahuré da, ãne:

— Rowahutu'wa, wa za aiwi rowaptẽrẽ ni. Ma'ãpé, ãma wama uwaimrami, wa te wasima ìwẽ hã.

³⁶ Tawamhã Zezusi ma ãma sada'âbâ zahuré:

— E niha ma tô asima ìwẽ wa'wa, te aima ãma ì'uwaimrami aba da hã, asima ìwẽ wa'aba zé hã. — Æne te sadanharĩ zahuré.

³⁷ Tawamhã asa te duré tãma nharĩ zahuré, Zezusihi ma:

— Niwamhã danhib'apito simasisizém na te za 're asãmra mo, dama aipire uptabi na 're aihâimana mono da. Æhã wa, ma'ãpé wapisutu, asimire niwĩ 're wa'manhamra mono da, duré asimi'e niwĩb zama, asine dama wapire na 're wahâimana mono da.

³⁸ Tawamhã te duré asa tãma nharĩ zahuré:

— Rosa'rata ãna te ãne asina ìzadanharĩ 'wa. Wa hã wa za robzépata za'ëtẽ, dâwi ìsisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di za, za te ìrobzépata za'ëtẽ ne, ìrobzépata aba da hã.

³⁹ Tawamhã asa te duré Zezusihi ma siwaihu'u zahuré:

— Ìhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ìrobzépata da hã.

Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u zahuré:

— Te za tô ìsine ìrobzépata za'ětē 'wa.

⁴⁰ Tane nherē, ìsi'uihã na te aipisutu waihu'u aba õ di, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã ìnhimire niwĩ, duré ìnhimi'e niwĩ. 'Re ìhâimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu, te te sima 're ìda'awē mono zéb uwaibaba, dama pìre na ì'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. — Ìne ma tô tãma waihu'u zahuré, Ti'adu norĩ ma.

⁴¹ Tawamhã Zezusihi siré 're ìnomro mono norĩ hã 10 na ìhãiba za'ra hã, Ti'adu norĩ mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tinhiti'ru za'ra.

⁴² Taha wa, Zezusi te sô tihârâ za'ra, 'râwi ìtēme si'rã'õtô da. Tawamhã ãne ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito na da te 're ìwamri za'ra mono norĩ hã te pìre uptabi na dama 're hâimana za'ra. Sa'ětē te duré te te 're dawada'uri za'ra, ìsimiroti hã da te 're 'madâ'â za'ra mono da.

⁴³ Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asima 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ì'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're a'manhimnhasi aba mono ãna.

⁴⁴ Duré 'râwi asima aipire uptabi na, 're ai'maihâimana aba mono da, asima 'maiwē uptabi aba wamhã, pawa'âbã ãna romhuri'wa ne, te za asima 're ì'mairomhuri wē wa'aba mo.

45 Tane duré, wa hã dasiré ãpodo hã da te ãma 're romhuri za'ra mono da, we ãmorĩ õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datẽme mo, ãsihãiba zawĩ ãna dazada ãdã'ã da, da'upana te da'awa'ãbã da. — ãne ma tã tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, te te ãma waihu'u za'ra da.

*Zezusi hã Batimezu te te ãto pesezé wasu'u
Mateusi 20.29-34; Rucasi 18.35-43*

46 Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tã oto aihutu, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi u. Zerico hawi duré si'aba'rẽi wamhã, da'ahã uptabi na te ãsiré ai'aba'rẽ ni. Si'aba'rẽi ré, ma tã aibã hã sõpõtẽ za'ra ãtob'a hã, bãdãdi zababa ãsãmra hã. ãtob'a hã Batimezu na ãsisi hã, Timezuhu 'ra. Rob'uiprazẽm na te nasi da'awa, da te tãma a za'ra da.

47 Tawamhã ma tã Zezusihi wasu'u hã wapa, Nazaré nhihudu hã ãsababa te te ãro'razãri na hã. Taha wa, te te sina 'mahãrã, sa'õtẽ, ãtob'a hã:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpẽ ããma aipẽ'ẽzé na. — ãne te nasi sina 'mahã.

48 Tawamhã da'ahã na te tãma nharĩ za'ra ni, ari'iwi sãmra da. Tane nherẽ, te nasi sa'õtẽ sina 'mahã:

— Dawihi nhihudu, ããma aipẽ'ẽzé na.

49 Tawamhã ma tã mazazã, Zezusi hã. ãne te dama ti'ru:

— Sõ aihãrã za'ra wa'aba, we ãtẽme morĩ da.

Taha wa, te dasiwi 'mahãrã ni, ãtob'a hã:

— Aiwahutu. Zezusi hã te asõ hã, ãtẽme aimorĩ da. Aima rowẽ di za oto.

50 Tawamhã Batimezu hã tisi'ubuzé ma tã time, si'aba'rẽ na wahutu da, Zezusihi u morĩ da.

51 ãtẽme wisi wamhã, Zezusi te ãne sadanha:

— E marĩ te asima ĩwě, te ãma aima ĩ'uwaimrami da hã.

— Rowahutu'wa, ĩto pese da, wa ĩsima wě, apã te 're rob'madã'ã mono da. — ãne te asa tãma si'ru.

⁵² Tawamhã Zezusi te ãne tãma tinha:

— Te za oto aimo. Asina ĩ'umnhasi wa, ma tã ato pe.

Tawamhã awa'awi ma tã rob'madã'ã wě, aibã hã. Tawamhã Zezusihi zarina te oto mo, bãdãdi na.

11

Zezusi hã Zeruzarẽ u, ĩsẽbrẽzẽ wasu'u

Mateusi 21.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-19

¹⁻² Tawamhã Zezusi norĩ hã Zeruzarẽ u si'aba'rẽi wamhã, ma tã a'ã aihutu, Oriwera na etẽ 'rãihã nhisi u. Etẽ 'rãihã 'rata, te 'ri wa'õno hã 're hãimana zahuré, Betazé hã duré Betãnha. Tawamhã Zezusi hã sisõwa ma tã tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré maparane. ãne te tãma rob'ru zahuré:

— Õwa te za oto ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. ãma aimasisi aba wi, awa'awi te za awaru po'repore hã ĩsõpõtẽ 'wa, ĩprẽduptẽ hã, zahadu ni'wa hã nimomo ãma ĩmorĩ'õ hã. Da te ãma wasisi haré, te za. Tawamhã da te ãma ĩwasisizé hã te za ĩwasihui wa'wa, we ĩma saprõni aba da.

³ Ni'wa hã ãne te te asadhanarĩ aba wamhã: “E marĩ da, ma ĩwasihui wa'wa, ãma ĩwasisizé hã,” tawamhã asa te za ãne tãma ĩwaihu'u 'wa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. Te za we aima sõmri su'u apã.” ãne te za tãma ĩzadawa wasu'u wa'wa, ĩtede'wai ma.

4 Tawamhã te oto sô tineb zahuré, awaru po'repore zô. Simasisi wi, awaru po'repore ma tô sôpêtê zahuré. 'Ridawa 'rata, te wasisi haré za.

5 Te te wasihu zahuré wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã âma 'mahârâ za'ra, ï'rata ïsimasam norĩ hã:

— E marĩ te a norĩ wa'wa hã ï'manharĩ 'wa. E marĩ da, te asapa'abâ ïwasihui wa'wa, awaru po'repore hã.

6 Tawamhã asa ma tô dazada'âbâ zahuré, Zezusi hã te te tãma ïwaihu'u zahuré zém na. Taha wa, ma tô tãma 'ru zahuré ni, awaru po'repore hã te te saprõni zahuré da, Zezusihi ma.

7 Tawamhã te te âwisi zahuré wamhã, awa'awi ma tô tãma ba'ubu zahuré, tisi'ubuzém na. Taha pari, ma tô âma darõno, Zezusi hã.

8 Âma sarõtõ wamhã, da'ahâ na ma tô bâdâdi hã tãma waptâ za'ra ni, dasi'ubuzém na. Ni'wam norĩ hã rom na ïsupo suiwawẽ te te ï'manhizâri za'ra na, ma duré tãma waptâ za'ra.

9 Tawamhã Zezusihi nhowa ïsi'aba're norĩ hã ïsarina ïsi'aba're norĩ zama, mreme 'rãihã na te sima 'mahârâ za'ra:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're wawata za'ra wa'aba mono. ïsadawa para we ïmorĩ ma, ïwẽ si te te tãma 're pisutu u'âsi mono neza. Apito Dawihi ma, te te ïropisutuzéb zarina, te we oto mo, watêmeb za'ra, Wanhib'apito 're hâimana mono da.

10 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tô sena sôprub di. — Æne te âma tawata za'ra ni.

11 Tawamhã Zeruzarẽ u oto wisi wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma âzé Zezusi hã, te te robzabu da. Tame tiwi hãiwahâ wa, te oto mo, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u, tisiré norĩ me, aibâ 12 na ïhâiba za'ra norĩ me.

*Pidera wede ma, Zezusi te te ãnharĩzé wasu'u
Mateusi 21.18-19*

¹² Tawamhã bātã amo na Betãnha hawi te apã ai'aba're, Zeruzarẽ u. Morĩ ré, ma tã mra hã tĩwĩ, Zezusi hã.

¹³ Tawamhã si'aba'rei ré, romhã ré, ma wede hã tisã, pidera wede hã. Sui hãza'õtõ wa, te sã mo, 'rãĩ õ'umnhasite. Tawamhã 'rãwi ĩsu si ma tã 'mađã. ĩ'rã hã robaba di. Zahadu a'amo hã watobro õ di, ĩ'rã uptabi zãb da hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusi te wede ma tinha:

— Ai'rã hã da te 're huri mono õ di za oto. Ai'rã'õ u'ãsi, te za oto 're asa mo.

Tawamhã ma tã mreme wapari za'ra, wede ma, te te ãnharĩzẽm na hã, ĩsirẽ 're ĩnomro mono norĩ hã.

*'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono
zẽm hawi, Zezusi te te ĩdazate mono zẽm na rowasu'u
Mateusi 21.12-17; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-
22*

¹⁵ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tã Zeruzarẽ u apã aihutu. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zãb u, ma tã asisi, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te da te 're rowede za'ra. Ni'wam norĩ hã te durẽ te te dawĩ 're rob'uipra za'ra. Tawamhã dama rowede'wa norĩ hã ma tã Zezusi hã te te sate, rob u. Te te dawĩ 're ĩrob'uipra za'ra mono norĩ zama, te te sate. Durẽ rob'uiprazẽm na te te dawĩ ãma 're ĩsaprĩ za'ra mono norĩ wi, ma wedeza hã te te tiwi anhamra, utu'u wede'wa norĩ simasisizãb zama.

¹⁶ Te durẽ dawĩ rosawi, 'ri 'rãihã nho're wa'wai baba, da te 're ro'wasari tã mono da.

¹⁷ Te durẽ dama rowasu'u, da te ãma ĩrob'ui'érãzãb zarina, ãne:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'ére ïbaihã na, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na: “Ïnhorõwa hã ïwa ïma 're ïdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ma tô ïwa asima âma 're ïrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're ïsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ïsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

¹⁸ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra, sasedoti ïpire norĩ hã, rowahutu'wa norĩ zama. ãne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ta norĩ hã sima âma rosa'rata za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Tane nherê, Zezusihi nhimiroti na, da'ahã na âma 're dawata za'ra mono wa, te te sima danhimimnhasi za'ra wa, te te siwi wĩrĩ õ di za a'â.

¹⁹ Tawamhã bâdã sébré wi, te Zezusi norĩ hã Zeruzarê hawi apã ai'aba'ré, Betãnha na daza'ru nhisi u.

Pidera wede wasu'u
Mateusi 21.20-22

²⁰ Awêm na mararé si'aba'réi wamhã, ma tô Zezusi norĩ hã 'madã'ã za'ra, pidera wede hã, uburé ïwede 'ré na.

²¹ Tawamhã Pedru hã ma tô âma po're puru, Zezusi hã wede ma, te te ïnharĩzém na hã. Tawamhã ãne te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, 'madã'ã. Õhõta pidera wede. Ahãmhã tãma ïnharĩ hã ma tô tiwede'ré.

²²⁻²³ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, te za asiwi 're ïumnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba

mono da. Tawamhã ã êtê 'rãihã ma, nharĩ za'ra wa'aba wamhã, uihã na sisa'o'o da, âi ba sime da, te za ãma aima uwaimrami za'ra wa'wa. 'Râwi asiwawã za'ra wa'aba õ di za, za te te aima ãma ã'uwaimrami za'ra wa'aba zém na hã. Tãma ãnharĩ za'ra wa'aba zéb uwaibaba, za te te ãma aima ã'uwaimrami aba na, te za ãma ãsaze za'ra wa'wa. Tawamhã te za tô te te ãma aima 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

²⁴ Taha wa, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, duré marĩ na tiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, za te te ãma aima 're ã'uwaimrami aba mono zém na, te za ãma 're ãsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te ãma aima 're a'uwaimrami u'ãsi 'wa.

²⁵⁻²⁶ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da wamhã, te za a'â aiwi 're da'ru simani za'ra wa'wa. Dawasédé hã da'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawamhã Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã te te duré ai'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto, aiwasété 'wa hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã ãpisutu'wai ãma, da te dasiwi ãsadanharĩzém na rowasu'u

Mateusi 21.23-27; Rucasi 20.1-8

²⁷ Tawamhã ma tô apã aihutu Zeruzarê u, Zezusi norĩ hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te 're mo, Zezusi hã. Tame 're morĩ ré, ma tô aibã norĩ hã ãtême aihutu, sasedoti ãpire norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã.

²⁸ Tawamhã ãne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété âne hã marĩ hã dama 're ã'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

²⁹ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za duré asadhanharĩ na aima ãma wa'rãmi za'ra wa'wa. We ãma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za duré wa hã aima waihu'u za'ra wa'wa, ãpisutu'wa hã.

³⁰ Ma'ãpé, we ãma waihu'u za'ra wa'aba. E 'wa sadawa para, te Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ. E 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para. E taré dazadawa parap si. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

³¹ Tawamhã 'rãwi te sima nharĩ za'ra:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadhanharĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di.”

³² Tazahã dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazada tazahi za'ra ni. — ãne te 'rãwi sima nharĩ za'ra, dapipa te, Zuwã Batita hã tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're ãmorĩ na, da te 're saze za'ra mono wa.

³³ Taha wa, sada dazahi za'ra õ'umnhasite, sina pahi za'ra wa, ma tô duré Zezusihi ma waihu'u na wa'rãmi za'ra, ãne:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ãpisutu'wa hã.

Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ãma waihu'u aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, marĩ hã te dama 're ã'ab'manharĩ

mono na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma timreme na wa'rãmi za'ra.

12

*Buru na romhuri wasété 'wa norĩ wasu'u
Mateusi 21.33-46; Rucasi 20.9-19*

¹Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tô duré tãma ãma sãna'rata za'ra, ãne:

— Aibã hã te 're sãmra, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Te te a're pari, ma tô buru 'wawi wa'ra. Ma tô duré êtê nhisiwi sada ab're, uwa 'rãĩ watizéb da hã, ãwa'u zô. Taha pari, 'ri 'rãihã hã ma duré buru wa'wa 'manha, ãsipsaihuri norĩ zô, dasipapara rob'madâ'âzéb da hã. Tawamhã ma tô ni'wam norĩ hã sisô'a ré pisutu za'ra, ãburu hã te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rãĩ prédub za'ra mono wapsi, te za te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'ã sãmra da.

²Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ãromhuri'wa hã 'mazatõ tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madâ'â'wa norĩ te te tãma ãpo'o za'ra zô.

³Tane nherẽ, ãtẽme wisi za'ra wi, ma tô siwi ti'â, te te siwi azãri da. Tawamhã ubana ma tô siwi satõ apã.

⁴Taha pari, te duré ãwa'rãmi sô 'mazatõ, tãma ãromhuri'wa hã. Tane nherẽ, buru u ãtẽme wisi za'ra wamhã, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra. ã'rãĩ wi, ma tô siwi azã.

⁵Taha pari, te duré 'mazatõ, ãwa'rãmi. Tane nherẽ, ma tô siwi tĩwĩ, buru na romhuri'wa norĩ

hã. Siwa'rãmi sihutu sidâpâsi, ma tô nasi hã za'ra. Ma tô duré nasi simro.

⁶ Tawamhã buru tede'wai 'ra si te oto ã'rata 're hãimana, danhowa're're te te ãsatõrĩ da hã, ãburu na romhuri'wa norĩ u. ã'ra hã tãma sawi pese uptabi di. Tãma sawi nherẽ, ma tô satõ, buru na romhuri'wa norĩ u, morĩ da. ãne te ãmama hã sima rosa'rata: “ã'ra si'aibã hã te ãtẽme satõrĩ za'ra wamhã, ãté te za siwi hãiba wazé.”

⁷ Tane nherẽ, buru na romhuri'wa norĩ u wisi wamhã, te ãne sima 'mahârã za'ra: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da.” ãne ma tô sima 'mahârã za'ra, buru na romhuri'wa norĩ hã.

⁸ — Tawamhã ma tô siwi ti'ã, buru tede'wai 'ra hã, te te siwi wĩrĩ da. Te te siwi wĩrĩ pari, ma tô ãhãiba hã siwi time, buru nhiti.

⁹ — Buru na romhuri'wa norĩ ma hã e niha te za buru tede'wa hã tãma rob'manharĩ za'ra. Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprosi da, buru na romhuri'wa norĩ hã. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madã'ã'wa da. — ãne buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã ma tô tãma wasu'u za'ra, Zezusi hã.

¹⁰ Tawamhã te duré 'mahârã za'ra:

— Oro 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ãne ãbaihã na rob'ui'ére hã:

“ãtẽ tomhãpã wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã wẽ uptabi nherẽ, 'ri'wa norĩ te te siwi ãwẽ'õ hã te oto pire na 're sa'wari u'ãsi.

11 Uburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ĩsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'âsi za'ra, wa norĩ hã.”

Ãne ma tô êtẽ wasu'u na tãma rob'rãzarõtõ za'ra, Zezusi hã.

12 Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã te te dama wasu'u wamhã, tisiré zudezu norĩ ma, pire na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ, te wasu'u, Zezusi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. ãne na ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré siwi ti'â. Tane nherẽ, da'ahâ nhimimnhasi te, te õne haré ai'aba'ré, ĩsiti.

Zezusi hã, rob'uiprazé ĩsapotore na da te ĩsadanharĩzé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Rucasi 20.20-26

13 Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã ma tô parisezu norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusihi u si'aba'ré da. Erodihi niwĩ 're ĩhâimana za'ra mono norĩ zama, ma tô ĩtẽme 'mazatõrĩ za'ra, tinhimiroti na te te upai wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da.

14 Tawamhã ĩtẽme sihutu wamhã, te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, tô sena na wa tô aimreme na aiwaihu'u za'ra ni. Danhimirosa'rata na 're aihâimana mono õ di. Duré dapire na 're dahâimana za'ra mono nherẽ, aima hã aiwapsi dahâimanazé hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si, te uburé marĩ hã dama 're ĩ'awaihu'u mo, sena na. Taha wa, te za asimirosa'rada hã wama

ĩwaihu'u za'ra, wa te aiwapari za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te 're po'o za'ra, ĩsimiwada'uri zarina. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wẽ di. E tãma wẽ õ di. — ãne ma tô ãma siwi sadanha, Zezusi hã.

¹⁵ Tô sena te te siwi ãma waihu'u za'ra da newa, ma tô siwi sadanha. ãne na hã senai õ na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne na asiwi ĩzadanhari 'wa, ĩmreme na te aima ãma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi ĩwẽ'õ wa'aba da. Tane wamhã, ma'ãpé rob'uiprazé ĩsapotore hã we ĩma 'mai'ãri aba, te 'madã'ã da.

¹⁶ Tawamhã ma tô ni'wa hã tãma tisõ, Zezusihi ma. Te ãma dazadanhari za'ra, ãne:

— E 'wai hãibarĩ, rob'uiprazé ĩsapotore na hã. E 'wa sisi ui'ére duré, ãma hã.

Tawamhã asa ma tô tãma waihu'u za'ra:

— ã hã, Roma ãma danhib'apito hãibarĩ, duré taha nhisi ui'ére.

¹⁷ Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ĩsimiwada'uri zarina, marĩ tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa. Tane duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã ĩsimiwada'uri zarina, tãma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa marĩ hã. — ãne ma tô asa tãma waihu'u za'ra.

Tawamhã ma tô ãma titob'uzu za'ra, te te tãma ĩwaihu'u za'ra zém na asa, Zezusi hã.

Zezusi hã, dahãwa'utuzém na da te ĩsadanharĩzé wasu'u

Mateusi 22.23-33; Rucasi 20.27-40

18-19 Taha pari, ni'wam norĩ hã ma ãtẽme aihutu, Zezusihi u, sadusezu norĩ hã. Ta norĩ hã 're dadã'ã za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono õ na te te dama 're ãroti za'ra mono. Ta norĩ hã te tãma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tã õne dama roti: “Aibã ãmro ré hã 'ra õ ré, dã'ã wamhã, tizédé'aba mro na te za timro ãno hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, ãwa ãsédé'aba 'ra ne, 're morĩ da.” ãne wahi'rata nhimiroti na rob'ui'ééré hã.

20 Wa za oto aima rowasu'u za'ra ni, dasisãnawã si 're ãhãimana za'ra mono norĩ wasu'u na. Aibã hã sisãnawã si, te 're hãimana za'ra, 7 na ãhãiba za'ra hã. Tawamhã ãpoto'rada hã ma tã timro oto. Tawamhã 'ra õ ré, ma dãrã, aibã hã.

21 Tawamhã ãsõsi hã ma tã ãma timro pi'õ ãma hã, ãsõwa're're. Ta hã 'ra õ ré, ma duré dãrã. Taha nhosi, ãma mro wamhã, 'ra õ ré, ma duré dãrã.

22 Aibã norĩ hã ma tã nasi sisõwa're're ãma timro za'ra, pi'õ ãma, 7 na ãhãiba za'ra hã aibã norĩ hã. Tane nherẽ, 'ra õ ré, ma tã sisarina ai'utõ. Tawamhã nimahã bãtã na ma tã duré pi'õ hã, timro norĩ zarina, dãrã.

23 Aibã norĩ hã 7 na ãhãiba za'ra hã, misi pi'õ nherẽ, ma tã nasi sisõwa're're ãma timro za'ra. Tawamhã 're ãdadã'ã za'ra mono norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ab're hawi za apã oto te te 're dã'ãhãiwa'utu mono wamhã, e 'wai me te za oto 're simasisi zahuré. — ãne te ãma siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

24 Tawamhã Zezusi te asa tãma rowasu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ma tã rosa'rata na ãma ã'upa za'ra wa'wa, ab're hawi, za apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono õ na hã. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ééré hã 're

sōré za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba ō wa, duré tiwaihu'u pese na, za ab're hawi apâ te te 're ĩda'ahâiwa'utu mono zé hã, aima waihu'u za'ra wa'aba ō wa.

²⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ab're hawi apâ te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhã, hâiwa âma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahâimana u'âsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono âna.

²⁶ Marĩ, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, 're dadâ'â za'ra mono pari, apâ 're ĩdanomro mono zé wasu'u na. Wede zapore ĩro'o na ma tô âma rob'ui'ére, Mozési hã. E niha 're sōré za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di. Āne ma tô Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã: “Wa hã Abra'âhã nhib'apito, wa 're ĩhâimana u'âsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito.” Āne ma tô Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Abra'ã norĩ uirĩ na nherē.

²⁷ Wahi'rata norĩ hã dawı 're dâ'â za'ra mono nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, 're dâ'â za'ra mono ō di. Taha wa, ma tô ĩsib'apito za'ra na siwasu'u. Dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, ĩsib'apito na aré siwasu'u ō di. Āne wa, ma tô rosa'rata na âma ĩ'upa za'ra wa'wa, ab're hawi apâ 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono ō na hã. — Āne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã danhipai u ĩpire uptabi wasu'u

Mateusi 22.34-40; Rucasi 10.25-37

²⁸ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa hã ma tô âma mreme wapa, da'rata ĩsa hã. Zezusi hã

sadusezu norĩ ma, te te rowasu'u wẽ wa, te ãne sadanha:

— 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã e ma hã te tihãiba, uburé dama ãpire uptabi hã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma sada'ã asa:

— 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti, danhipai u ãpire uptabi hã ãne: “Izarazéhé nhihudu norĩ, ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã Wanhíb'apito hã, misire danhib'apito uptabi, te 're hãmãna.

³⁰ Taha wa, Asib'apito 're hãmãna aba mono wa, te za asiwi 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ãsimiroti na ãma 're ãrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ãromhuri u'ãsi za'ra wa'aba mo.” ãne ãsimiroti hã danhipai u ãpire uptabi hã.

³¹ ãne duré ãsimiroti hãiba amo hã aiwa ãpire uptabi hã: “Uburé te za 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ ãwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ãwẽ zô.” ã norĩ si ãsimiroti hã, ãpire uptabi zahuré hã. ãsipai u hã roti hã 'maihãmãna õ di, ãpire uptabi hã.

³² Tawamhã rowahutu'wa hã te asa tãma tinha:

— Tane tô rowahutu'wa. Tô sena uptabi, asimirowasu'u hã. Misire danhib'apito uptabi te 're hãmãna, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. Ni'wa hã 're hãmãna mono õ di, ãsipai u hã.

³³ Taha wa, wa za tô wa te 're sawi pese za'ra, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. Taha zarina, wa za ãsimiroti na wa te ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra. Wa za duré wanhimi'ẽ na wa te tãma 're romhuri u'ãsi za'ra. Wa za duré wa te 're dazawi pese za'ra. Marĩ ãwẽ zô wasima 're ãwanhopré mono ne, wa za uburé

dama zama sô 're wanhopré, ïwê zô. Wa norĩ hã wa za wanhimizama hã duré wanhimarĩ hã wa te tãma 're sômri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da te tãma 're zata za'ra mono da, ïzatazém na. ãne wamhã, tãma wê di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Tane nherê, maparane ïsimiroti hã ïpire uptabi hã wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, tãma wê uptabi di za. — ãne ma tô Zezusihi ma waihu'u na wa'rã, rowahutu'wa hã.

³⁴ Tawamhã rowahutu'wa hã te te tãma ãma uwaimrami wê wa, ma duré Zezusi hã tãma waihu'u:

— Tane tô. A hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zém nhiti, romhã na aihâimana ô di, ãhãna hã. — ãne ma tô tãma waihu'u, rowahutu'wai ma.

Taha parimhã, ni'wa hã te te sadanharĩ na sahu ô di oto, Zezusi hã tinhimiroti na te te ãma upai ô wa.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ïda'azadanharizém na rowasu'u

Mateusi 22.41-46; Rucasi 20.41-44

³⁵ Tawamhã båtã na te Zezusi hã dama rowahutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Tawamhã te te dama rowahutu ré, te da'mahã:

— E niha rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, Dawihi nhihudu 're ïmorĩ na hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na hã Danho'reptui'wa da.

³⁶ Duréihã apito Dawi hã ma tô danho'reptui'wa na ãma rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipê'ëzani na te te tãma ïwaihu'uzéb zarina. ãne ãma ïrob'ui'éré hã:

“Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô Ñnhib'apito ma tinha, ãne: ‘Ñrãta te za 're asãmra mo, Ñnhimire niwĩ dama aipire na Ñsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hãimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hãimana za'ra mono da oto.’ ”

— Ñne te tãma tinha. Ñne duréihã, ma tô ãma rob'ui'ére, apito Dawi hã.

³⁷ Danho'reptui'wa da hã tinhib'apito na ma tô sisi, Dawi hã. Ñsib'apito 're morĩ nherẽ, e niha te za Ñsa'u si poto nherẽ, Danho'reptui'wa da hã Ñsihudu na 're hãimana. — Ñne ma tô da'ahã na da'mahã, Zezusi hã. Tawamhã Zezusihi nhimiroti hã wẽ wa, ma da'ahã na wapari ze za'ra ni.

Dama rowahutu'wa norĩ hãimanazém na rowasu'u

Mateusi 23.1-36; Rucasi 20.45-47

³⁸⁻³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, ãne:

— Ma'ãpé rowahutu'wa norĩ hãimanazé hã waihu'u za'ra wa'aba. Ta norĩ hã uza pa ré, 're Ñnomro mono da si, tãma Ñwẽ za'ra hã. Duré dama pire na 're hãimana za'ra mono wa, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're Ñubumroi mono zéb ãma, da te 're Ñwazéb za'ra mono da si, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama Ñpire norĩ simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tãma Ñwẽ za'ra hã, rowahutuzéb ãma duré 'ri para dasiré 're Ñdasaihuri mono zéb ãma hã.

⁴⁰ Dama rowahutu'wa zahã, te sadawa nhipese na pi'õi mrotõ norĩ wi, Ñsimarĩ na 're sipsaihuri za'ra. Tane nherẽ, te ta norĩ hã danho'a 'Re

ĩhâimana u'âsi mono ma 're mre me zusi hã, 're hâimana wẽ uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ãrob'manharĩ za'ra mono zém nhipai u, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're rob'manharĩ za'ëtẽ za'ra. — ãne ma tô dama rowasu'u, rowahutu'wa norĩ hâimanazém na.

Pi'õi mrotõ nhoprubzé wasu'u

Rucasi 21.1-4

⁴¹ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, rob'uiprazé da te 're ãséme mono zéb 'rata, te nhamra Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Rob'uiprazé, da te nasi séme za'ra ré, te da'ab'madã. ãsibro pese norĩ hã, ahã na te nasi séme za'ra, rob'uiprazé hã sa'ëtẽ na.

⁴² Taha ré, ma tô wi pi'õi mrotõ hã, ãsibrob'õ hã. Tawamhã rob'uiprazé ãsapotore hã ma tô tiza, syryre nherẽ.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã tisiré 're ãnomro mono norĩ zô, te sima sô tihârã za'ra, Zezusi hã. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— Tô sena ã pi'õi mrotõ hã sibrob'õ nherẽ, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. ãsiré ãséme'wa norĩ hã rob'uiprazé, nasi tãma ãsi'atarẽme za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarĩ õ nherẽ, tihâimanazéb da, te te aré ãtéde hã ma tô ãbãre tãma tisõ, wahuré. ãne wamhã, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma hã.

13

'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono

zé, za ĩsi'utõrĩzé wasu'u

Mateusi 24.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zé 'wawi wa'ra hawi, oto wairébé wi, misi te ĩsiré hã 'mai'mahâ:

— Rowahutu'wa, 'ri hã 'madâ'â za'ra na. Ĕne hã e ĩtõmo wasétére. E ĩ'ri wasétére duré. — Āne te tãma âma tiwata, 'ri wẽ na.

² Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, âne:

— Ā hã 'ri ĩ'madâ'â za'ra wa'wa hã, nimahã na si te za dasiwi pru pese ni, êtê na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, êne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, êne hã. Tâibâ za oto. — Āne ma tô 'ri na tãma âma rowasu'u sirõmo za'ra Zezusi hã, te te waihu'u za'ra da.

Robzépata na rowasu'u, duré da'ruiwapari na rowasu'u

Mateusi 24.3-14; Rucasi 21.7-19

³ Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Oriwera na êtê 'râihâ nhisi âma, tisiré 're ĩnomro mono norĩ me. Sisõ're u, te 'ri 'madâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa hã. Te te 'madâ'â ré, te siwi sadanha, hâiba pisutu Pedru norĩ hã, Ti'adu, Zuwã, Ādéré norĩ me:

⁴ — E niwa te za âne hã âma tiromhâiba, 'ri nhamrazéb da hã. E marĩ te za watobro, da te ĩwaihu'uzéb da hã. Ma'ápé, wama waihu'u za'ra na, ĩsõwa wa te âma ĩwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã.

⁵⁻⁶ Tawamhã Zezusi ma tô asa tãma waihu'u za'ra, âne:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sisarina datême 're nomro, ahâ na. Wa hã newa, te za taré ĩnhisi na we 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Tawamhã da'ahâ na te za ta norĩ âma da te 're sasõmri za'ra, tô sena newa,

dama 're ĩsiwasu'u za'ra mono zé hã. Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã asimiza'rese tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datême 're ĩnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tõ da.

⁷ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ĩropupu'u za'ra mono zé hã, duré romhâ na 're ĩdasi'wapé za'ra mono norĩ wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé te za tõ dazada 're wairébé. Tane nherê, da'ãma rob'rãsutu uptabi õ di za a'â.

⁸ Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za tõ 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã, te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra. Duré danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. ãne hã rowasédé, dazô 're wairébé mono wamhã, za daré ĩrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ĩwasã hã 're ĩsépu'u na'rata za'ra mono ne. ãhã haré dazô 're wairébé mono õ di za.

⁹ — Ma'ãpé, aihâimana nhimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. Niwapsi te za a norĩ wa'wa hã da te 're aipawasisi za'ra wa'wa, roti'wa norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ zadawa para, te za rowahutuzéb ãma da te 're aihã za'ra wa'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na. ĩzazei'wa 're anomro aba mono wa, te za da te 're asimroi wa'wa, dama ĩpire norĩ u, duré danhib'apito norĩ u zama. ãne wamhã, te za tãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, ĩzazei'wa 're anomro aba mono na.

¹⁰ Rob'rãsutu õ ré, te za ĩwasu'u wẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ, ĩzazei'wa norĩ

hã.

¹¹ Tawamhã dama ãpire norĩ u da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Misi bôtâ na, aihâïmanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ãhâïmana u'âsi mono hã te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, dama ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Asimirosa'rata na, asi'uihã na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da hã, mare di. 'Re ãhâïmana u'âsi mono pê'êzani hã te za te te 're aipawap-tob za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã.

¹² Niwamhã te za dasisãnawãï uptabi nherê, da te dasima 're dahâiba nhomri za'ra, da te 're simroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tãma 're 'manharĩ wasété za'ra, 'rãwim nherê. Duré da'ra norĩ hã timama uptabi da nherê, te za sada 're hâïmana za'ra, te te dama 're hâiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ãna me.

¹³ ãzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Tane nherê, õne haré ããma 're anomro u'âsi aba mono wamhã, te za asõ'reptuzé hã asina 're ã'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra, te te sina waihu'u sirõmo za'ra da.

Robzépata za'êtê wasu'u

Mateusi 24.15-28; Rucasi 21.20-24

¹⁴ Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:
— Nimahã na te za asiwi ã'madâ'â za'ra wa'wa, 'Re ãhâïmana u'âsi mono te te siwi ãwê'õ pe hã, te te dawí ãrosawizéb ãma ãsa hã. (ãhã wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã,

ma'ãpé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhâimana wamhã, rowasété si te za a'â daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã, wara sina te za sisa're, êtê 'rãihã u ta norĩ hã tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da.

¹⁵ Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hãpã ãma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi õ di za a'â, 'ri para u. Õne haré te za dame sisa're, êtê 'rãihã u, ta norĩ hã.

¹⁶ Duré ni'wam norĩ hã buru ãma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tẽme sisa'rei mono õ di za apã, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã êtê 'rãihã u dame sisa're.

¹⁷ ãne hã rowasédé hã daré hâimana wamhã, ãwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ã'ra pré ré norĩ ma zama.

¹⁸ Taha wa, rowa'u'u wahã 'rowi, marĩ hã dazô watobro tã da, te za 'Re ãhâimana u'ãsi mono wi, 're ãrowaptêrê za'ra wa'aba mo.

¹⁹ E marĩ wa. Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtê za'ra ni. 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te ã'aropoto na'rata mono zém hawimhã, ãne na da te ãrobzépata za'êtê uptabi za'ra õ. Niwamhã ãne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za.

²⁰ 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ma tô sima pisutu, bãdã hã za da te 're ãrobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wãtari da, rowasété ré da'ãma romhâimana pahã tã da. ãne hã te te sima pisutu õ 'wa'ãhã, te aré uburé dasi'utõrĩ pese, za da'ãma ãrob'rãsutuzém na hã. 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da, te te sima 're ã'apisutu mono norĩ zawi te, te za ãne hã 'manha.

21 — Marĩ hã wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Até ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Ãhãta danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã te nhamra. Õhõta te nhamra.” ãne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hã.

22 E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datême 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're si-wasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te za te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para newa, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. ãsazei'wa norĩ zama te te dame ãma 're saze za'ra mono da, te za ãne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherẽ, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da.

23 ãne hã wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, romhã ré, pibui pese sina, ãma sô 're rob'madã'ã za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, za we apã ãmorizé wasu'u Mateusi 24.29-31; Rucasi 21.25-28

24 Tawamhã Zezusi ma duré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Da te robzépata za'ra pari wamhã, bãdã hã te za titobra. A'amo zama te te rob'uiwẽ õ di za oto.

25 Wasi hã te za duré hãiwa hawĩ rere. Uburé hãiwa na 're ãsimasa mono hã te za duré 're sisa're.

²⁶ Tawamhã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, hãiwa'a na wa za wei mo apã, danho'a. Ñwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apã, duré ãhãiba na rowa'a za'ëté uptabi na.

²⁷ Tawamhã hãiwa ãma ãma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satõrĩ za'ra, Ropoto'wa te te sima 're ã'apisutu mono norĩ zô, te te ãtême da'ubumro za'ra mono da, daro mono bâ. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Rucasi 21.29-33

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne tãma waihu'u za'ra:

— Pidera wede na wa za oto aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ãsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa, tã 're ãta'a mono zéb u 're ãromhutu mono zém na hã.

²⁹ Tane duré, marĩ hã 're ãromhãimana mono zéb da, te aima ãwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãma ãrowaihu'u za'ra wa'wa, rob'rãsudu hã za oto ãwatobro na hã.

³⁰ Tô sena wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ã hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ta norĩ hã 're dã'ã za'ra mono õ ré, te za ãsõ'a za'ra ti'rãsutu, rowasédé hã.

³¹ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherẽ, ãnhimiroti hã si'utõrĩ waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

*Zezusi hã, za we apã timorĩzém na te te
ĩromnhimiré'ézé wasu'u
Mateusi 24.36-44*

³² Tawamhã ãne ma duré tinhimiroti 'rãsudo hã
tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã:

— ãne hã uburé za daré 're ĩromhãimana mono
zéb da hã, ni'wa hã bådã hã te te waihu'u õ di.
Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ zama, te te waihu'u
za'ra õ di duré. Wa hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra
nherê, te duré bådã hã waihu'u õ di. ĩmama ma si,
waihu'u pese di, bådã hã.

³³ A norĩ wa'aba zama, bådã hã waihu'u za'ra
wa'aba õ wa, ma'ãpé asimiza'rese, 're aihãimana
za'ra wa'aba mono za.

³⁴ Romnhimiré'é na, wa za marĩ hã aima
waihu'u za'ra wa'wa. Áté aibã hã te za tinhorõwa
hawi watobro, romhã na 're morĩ da. Tawamhã
sisõ'a ré, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma, te za romhuri
hã te te tãma pisutu. Duré 'ridawa 'madã'ã'wai ma
zama te za roti, te te sô 're rob'madã'ã pese mono
da.

³⁵⁻³⁶ 'Ri tede'wa hã apã za ĩwisizé hã, bådã te
te waihu'u za'ra õ di, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã.
Apã tinhorõwa u ĩwisizé hã, áté hãiwahã, áté mara
wa'wa, áté si'a hãrã wi, áté awẽ wi. Tane bådã hã
apã we ĩmorĩzé hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa, te
za asimiza'rese ĩzõ 're asimipari za'ra wa'aba mo,
a norĩ wa'aba zama, 're asõtõ za'ra wa'aba mono
newa, asimiza'rese ãna 're aihãimana za'ra wa'aba
mono ré, apã we ĩmorĩ õ'umnhasite.

³⁷ ãne hã aima si, te waihu'u za'ra wa'aba õ
di. Uburé ĩzazei'wa norĩ udãna zama, wa aima
waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, asimiza'rese, ĩzõ 're
asimipari za'ra wa'aba mono da. — ãne Zezusi hã

'ri tede'wai wasu'u na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u
'rāsudu hã.

14

*Da te dasima ãma ĩrowa'õtõ za'ra zé wasu'u,
Zezusihi wĩrızéb da na*

Mateusi 26.1-5; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57

¹Maparane te oto sô rowaptâ bâtâ zô hã, dato hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ĩdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Tawapsi dasi'rã'õtõ ré, te za romhuri na ĩ'u'ětē duptoi'õ hã huri ni. Tawamhã bâdâ ĩwa waptã'ã õ ré, te sasedoti ĩpire norĩ hã rowahutu'wa norĩ me, sima ãma rosa'rata za'ra, Zezusi hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te dasiwi wĩrĩ da.

²Āne te sima ãma roti za'ra:

— Dato hã hâimana ré, wa te wasiwi âri õ di za, wama dazahi za'ra õ'umnhasite, uburé hã wazada hâimana za'ra tõ da. — Āne ma tô sima ãma roti za'ra.

Betãnha ãma, Zezusihi ma, pi'õ nhoprubzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Zuwã 12.1-8

³Tawamhã Zezusi hã Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi ãma, te a'â tihâiba, Simahã nhorõwa ãma, ĩ'wa're ré hã, aré ta hã. Tame sai ma, sãmra ré, ma tô we pi'õ hã ázé, 'ri para u. Wedewa'u zadaze hã etē 'manharĩ 'remhã, ma siré áwisi. Wedewa'u zadaze hã, nadu na ĩsisi hã, ĩwa'âbâ za'êne hã. Tawamhã ĩsé hã ma tô sô pru. Taha pari, ma Zezusihi 'rã nhisiwi sa'wa.

⁴Ni'wam norĩ hã tame ĩhâimana za'ra hã ma tô ãma wê'õ za'ra. Taha wa, ma tô sima rowasu'u za'ra:

— E niha, ma taré ãma si'uba, wedewa'u zadaze na hã.

⁵ Te te dama wede 'wa'âhã, ãwa'â hã ãsa'ëtê uptabi hã 300 na te aré tihâiba, rob'uiprazé ãsapotore hã, ãsibrob'õ norĩ ma, te te sõmri mono da. — ãne ma sima ãma rowaihu'u za'ra, ãtede'wai upana nherê. Pi'õi ãma, ma tô duré wasété za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Pi'õ hã rowê na hãimana. E marĩ da, ma tô sada asahi za'ra wa'wa. Pi'õ hã ãwê uptabi hã ma tô ãma 'manha.

⁷ ãsibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'ãsi 'wa. Nimahã bātã na, asima 're ãwê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za 're ãpawaptob za'ra wa'aba mo, ãsimarĩ'õ norĩ hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ãnhamra u'ãsi aba mono õ di za oto.

⁸ Pi'õ hã ma tô ã'uwaibaba tô ãma 'manha, ãwê hã. ã hã ãdã'ã wana ré, ma tô ãma ãhãiba zadaze, da te ãré ãnherêzéb u.

⁹ Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bâ te za ãwasu'uwê na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ãma ã'manharĩ wê zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'ãsi za'ra, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, ãma ãwê'õ'wa norĩ ma.

Zudasi hã, Zezusi za te te dama ãhãiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Rucasi 22.3-6

¹⁰ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã te mo, sasedoti ãpire norĩ u. Aibã 12 na Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ siré 're ãmorĩ, Zudasi hã. Zezusihi ãma te te tãma ãma roti za'ra da, te ãtême timorĩ za'ra, te

te tãma ãma rowairébé za'ra da, Zezusi za te te tãma ãhãiba nhomri za'ra zém na hã.

¹¹ Tawamhã Zudasihî mreme te te wapari za'ra wamhã, tãma rowẽ uptabi za'ra di. Taha wa, ma tô rob'uiprazém na tãma ropisutu za'ra, te te tãma wa'ãbã za'ra da. Tawamhã Zudasi hã te oto sima rosa'rata, nimahã bãtã na te te dama ãhãiba nhomri da hã.

Zezusi norĩ hã, dasai 'manharĩzém na, siré ãsaihurizém na rowasu'u

Mateusi 26.17-30; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-30; 1 Corĩtu norĩ 11.23-25

¹² Tawamhã bãdã ma tô oto ãwa waptãrã, ã'u'ẽtẽ duptoi'õ, da te ãhurizéb da hã. ã bãtã na, ãmorĩ'rata na zudezu norĩ hã te za pone'ẽrebã 'ra hã te te sima 're simro, tisa te te ãma ãhurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã. Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã, te ãne siwi sadanha:

— E momo ma tô asima ãwẽ, asô ãwa'manhipizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na ãwasaihurizéb da hã. — ãne te siwi sadanha.

¹³ Tawamhã Zezusi hã ma tô tĩsiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré. ãne ma tô tãma rob'ru zahuré:

— 'Ri ahã u, ane wa'aba. Tame te za aibã hã ãsõpõtẽ 'wa, piza'a te te ã'ãri hã, ã ré. Tawamhã ãsarina te za ane wa'wa, 'ri tẽme.

¹⁴ Aibã hã nimomo sébré wamhã, te za 'ri tede'wa hã ãsadanharĩ 'wa: “Rowahutu'wa hã te tĩna: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, ãsiré 're ãnomro mono norĩ me, ãwa ãwasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã.”

¹⁵ Tawamhã 'ri tede'wa hã, hãimo 'ri 're wa'wa za'ẽne hã te za aima 'mazabui wa'wa. Tame te uburé ãwa romhaimasa wedeza hã, danhamrazé

hã. Tame te za wazô ĩrobza'ra pese 'wa. — ãne ma tãma waihu'u zahuré.

¹⁶ Tawamhã te oto tineb zahuré, 'ri ahâ u. Tamomo simasisi wamhã, Zezusi te te tãma ĩwaihu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sabu zahuré. Tawamhã tinhipi ma tô 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

¹⁷ Tawamhã ma'rã wi, ma tô aihutu Zezusi norĩ hã 'ri tême, aibâ 12 na ĩhâiba za'ra norĩ me.

¹⁸ Tawamhã sai ma, si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirômo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ĩsiré asaihuri aba nherê, misire te za dama ĩ'maihâiba nhomri 'wa.

¹⁹ Tawamhã ãne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ za'ra. Taha wa, ma tô siparabâsi si'mahârâ za'ra:

— E wa hã.

²⁰ Tawamhã Zezusi asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Misire te za tô dama ĩ'maihâiba nhomri 'wa. ĩ'u'êne hã ĩsiré piza'a 're te te ĩdi hã, te za dama ĩhâiba nho.

²¹ Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã duréihã ma tô ĩdâ'ázém na rob'ui'ére sirômo za'ra ĩbaihã na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ĩ'ãma rob'ui'érezéb zarina wa za tô mo, ĩdâ'ázéb u. Tane nherê, aibâ ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhâiba nhomri'wai ma hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te azâri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: “ĩpoto õ 'wa'âhã, aré wê di, ãne na hã te aré 're robzépata mono õ wa.” ãne te za 'râwi si'ãma rosa'rata, za dama ĩhâiba nhomri'wa hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirômo za'ra da.

²² Tawamhã saihuri ré, ma tô ti'â, ã'u'êne hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ã'u'êne hã. Te te wê'êi mono parimhã, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ma tô te te sômri. ãne ma tãma sina waihu'u za'ra:

— ã, ã'u'êne hã huri aba. ã hã ãhãiba, te wasu'u.

²³ Taha pari, ma duré ti'â hãsize hã, uwa 'ru 'rã wa'ui ré hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô tãma sômri za'ra, uwa 'ru 'rã wa'ui ré hã. Tawamhã aihĩni ma áhu.

²⁴ ãne ma duré tãma sina waihu'u za'ra, Zezusi hã:

— ã hã ãwapru, te wasu'u. Rob'rã wa'u za'wari ne, te za ãwapru hã ãwi asa'wa, da'ahã zada ãdã'ã wamhã. ã hã ãwapru hã ãwi sisa'wari wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwê ma, te te tãma ãropisutuzé hã tô sena za te te tãma ãma 're ãuwaimrami mono zé, te wasu'u.

²⁵ Tô sena wa za aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. ã hã rob'rã wa'u hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'ã. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã za uburé da'ãma ãsib'a'uwê zéb ãma si, wa za duré te 're hãsi. — ãne ma tô tãma siwasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhã Zezusi norĩ hã tinho're na te oto ãma tiwata za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma. Taha pari, ma tô wairé, Oriwera na êtê 'rãihã nhisi u si'aba'ré da.

Pedru hã za te te dawi ãudâzém na, Zezusi te te tãma ãwaihu'u sirõmo zé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Rucasi 22.31-34; Zuwã 13.36-38

²⁷ Tawamhã ãne ma Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ĩzadawa para õ nherẽ, te za aihĩni asiwi ĩrẽme 'wa. Duréhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ĩ'ãma rob'ui'ére siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mre me na hã: “Pone'ẽrebâ 'madâ'â'wa hã wa za tĩwĩ. Tawamhã pone'ẽrebâ hã te za ropé.” ãne ĩ'ãma rowasu'u na rob'ui'ére, ĩbaihã na hã.

²⁸ Tane nherẽ, ab're hawi apã ĩhâiwa'utu parip si, wa za aiwana ĩmorĩ 'wa, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tamomo ĩnhopêtẽ za'ra wa'aba da.

²⁹ Tawamhã Pedru hã te Zezusihi ma tinha:

— Aihĩni za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te airẽme õ di za.

³⁰ Tawamhã Pedruhu ma, te Zezusi hã asa tinha, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã barana, si'a hã tihârã na te te sahu õ ré, te za si'ubdatõ dawĩ ĩ'udã, aima ĩza'rese õ na. — ãne ma tô tãma waihu'u siro.

³¹ Tawamhã mre me tete sina, te asa tãma tinha, Pedru hã:

— Wa hã asiré ĩdã'ã da nherẽ, te dawĩ ai'udã õ di za. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u.

Tawamhã uburé ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô õhõ na si tãma siwasu'u za'ra, za te te dawĩ ĩ'udã za'ra õ na hã.

*Zezusi hã, Zésemani ãma ĩsãmrazém na rowasu'u
Mateusi 26.36-46; Rucasi 22.39-46*

³² Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô aihutu, Zésemani na rob're nhisi u. Sihutu wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— ãme ĩzõ asimroi wa'aba. Wa hã wa za a'ã asiti ĩmorĩ 'wa, romnhiwasi ĩmama ma, ĩmreme da.

³³ Tawamhã Pedru norĩ hã te siré saprõni za'ra, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. Tawamhã te te sina rosa'rata pese wamhã, sina pẽ'êzé uptabi di.

³⁴ Taha wa, Pedru norĩ ma, ma ãne sina tãma rowaihu'u za'ra:

— Īpẽ'êzé hã sa'ëtē na te ĩma tihâiba. Īpẽ'êzé uptabi wa, wa aré dârâ. Āme a'â asimroi wa'aba ĩ'rata, asõtõ za'ra wa'aba ãna. Asõpré u'âsi aba. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra.

³⁵ Tawamhã romhã prã na te ĩsiti timorĩ za'ra. Tawamhã hi'rãtitõ ma tō nhamra. Sãmra wamhã, ma tō aiwẽ'ě, ti'ai u. Tawamhã Timama wi, te rowaptē, robzépada hã te te tãma ba'a da.

³⁶ Āne ma tō Timama wi rowaptē:

— Īmama, uburé marĩ hã aima waihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé robzépada hã ĩma ba'a za, te robzépata za'ëtē tō da. Tane nherē, ãne aima ĩsiwasu'uzéb uwaibaba, te ĩsina uwaimrami da, wa hã te ĩsima ĩwězém na ĩma pisutu õ di za. A hã ĩma ĩwězéb uwaibaba si, te ĩsina uwaimrami da, te za ĩma ĩpisu. — Āne ma tō Timama wi sina rowaptē.

³⁷ Tawamhã Timama ma, mreme pari, te apã mo, si'ubdatõ tisiré 're ĩnomro mono norĩ u. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tō siza za'ra. Taha wa, te Pedru 'mahã, utu da:

— Sima, e niha te asõ. E niha asimiza'rese rob'madã'ã waihu'u õ di, syry na.

³⁸ Satanasihĩ zada, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono nherē, asi'uihã na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ãhãna hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, asima rowaptẽrẽ za'ra wa'aba da,

Wa'uburé nhimiwada'urizé wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Ñe ma tô tãma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã Pedru norĩ nhiti, te duré apã mo, Timama ma mreme da. Tawamhã õhõ na si, te duré Timama wi rowaptẽ.

⁴⁰ Timama ma, mreme pari, te duré apã ãtẽme timorĩ za'ra. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Tãma aptã'ã uptabi za'ra wa, te tinhotõ pese za'ra, sõpré waihu'u ãna. Tawamhã utu za'ra da, Zezusi te te 'mahârã za'ra wamhã, asa te te tãma ãwaihu'u za'ra da hã, mare di.

⁴¹ Tawamhã ãsiti te duré timorĩ za'ra. Taha pari, ma duré apã sina siri. Si'ubdatõ tinem na, ma tô oto ãma sahu. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô duré apã siza za'ra. Taha wa, te ãne 'mahârã za'ra:

— E niha bâ te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Tô'ã oto. Bâdã ma tô oto ãwa waptãrã. Ti'ai ãma dasiré ãpodo, te za oto ãhãiba nhomri ni, aibã ãwasété norĩ ma.

⁴² Oto aiwahutu za'ra wa'aba, wasi'aba're da. Õhõta te wei oto mo, dama ãhãiba nhomri'wa da hã. — Ñe te tãma 'mahârã za'ra.

Zezusi hã da te oto dasiwi ãârizém na rowasu'u Mateusi 26.47-56; Rucasi 22.47-53; Zuwã 18.3-

12

⁴³ Zezusi hã te te tãma 'mahârã za'ra ré, ma Zudasi hã ãtẽme wi, Zezusihi siré aré 're ãmorĩ hã. Da'ahã uptabi na ma tô ãsiré sô aihutu ni, sib'ézé 'wapa ré, uibroiré zama. Sasedoti ãpire norĩ zadawa para, duré rowahutu'wa norĩ zadawa para, duré zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ zadawa para zama, ma tô sô aihutu ni.

⁴⁴ Zudasi hã ma tô ãne dama ãpire norĩ ma, roti aré:

— Aibâ hã te tob'rata hârâ wamhã, ta hã te za asiwi ĩ'âri 'wa. Tawamhã asiptete sina, te za asiwi ĩsaprõni 'wa. — ãne ma tô Zudasi hã tâma waihu'u za'ra, te te siwi ĩ'âri wana ré hã.

⁴⁵ Tawamhã Zudasi hã Zezusihi u oto wisi wamhã, ãne te 'mahâ:

— Rowahutu'wa.

Tawamhã tob'rata hârâ na, ma tô sawi, Zezusi hã.

⁴⁶ Tawamhã ma tô oto dasiwi âri ni.

⁴⁷ Tawamhã Zezusihi siré ĩsa hã, ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã ãma po're nhizâ, sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa hã.

⁴⁸ Tawamhã Zezusi hã sô ĩdasihutu norĩ ma, te tinha, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pâ, ma bété we ĩzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama.

⁴⁹ Bâtâ sidâpâsi wa tô asõ'a za'ra wa'aba te 're da'apawapto, ĩnhimirowasu'u na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Zapre tameb ré asiwi ĩ'âri aba õ di bété. Tane nherẽ, te za tô asiwi ĩ'âri 'wa, ĩ'ãma rob'ui'érezé hã te ĩsina uwaimrami hã. — ãne ma tâma sina waihu'u za'ra.

⁵⁰ Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã aihĩni ma siwi tirẽ. Wara sina, ma dama ropé.

⁵¹ Aibâ hã ĩprédupté hã, Zezusihi zarina ĩmorĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã siwi ti'â, ĩ'ubuzém na.

⁵² Tane nherẽ, ma tô tâma rême za'ra, ti'ubuzé hã. Tawamhã ai'uréwi te oto dawí wara, ĩprédupté hã.

Dama roti'wa norĩ hã Zezusihi da, ĩsi'rã'õtözém na rowasu'u

Mateusi 26.57-68; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwã 18.12-14, 19-24

⁵³ Tawamhã Zezusi hã te oto dasiwi saprõni ni, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ãpire uptabi nhorõwa u. Tame ãwana ma tô si'rã'õtõ, sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré rowahutu'wa norĩ hã.

⁵⁴ Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu, sasedoti ãpire uptabi nhorõwa u. Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma ãzé. Sébré wamhã, ma tô nhamra unhamã dawa, hã'ro da, romhuri'wa norĩ me.

⁵⁵⁻⁵⁶ Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, te ni'wam norĩ zô tinhopré za'ra, Zezusi hã marĩ te te 're ã'ab'manharĩ wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi ãma hiri da, tawapsi romanu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da. Tawamhã da'ahã na dazadawa nhipese na, Zezusi hã ãma ãsimiroti wasété na da te ãma sa'ra za'ra nherẽ, ãma dasisaze za'ra õ di.

⁵⁷ Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tiwahutu zahuré hãwi, Zezusi hã sadawa nhipese newã, ãsadawa nhipe te te ãma hiri zahuré da, ãne:

⁵⁸ — Wa norĩ hã wa tô wasi'uihã na ãsimirowasu'u hã wapari ni. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhorõwa hã te za, u, sãmra, êtẽ na da te dasiwi ã'ri hã. Tawamhã te za, u, aimawi 'ri duré. Da te dasiwi ã'ri da hã, mare di. Te te 'ri ré hã, bãdã hã si'ubdatõ te za, u, ãma ne, te te ãma romhuri ré hã. ãne taré dama siwasu'u ré, wa tô wapari ni, wasi'uihã na. — ãne te Zezusi dama wasu'u zahuré, taré.

⁵⁹ Tane nherẽ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ hã te te siwi sadawa pibu zahuré wamhã, aiwab õ di, te te dama ãwasu'u zahuré zé hã.

⁶⁰ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi hã dawa'wa ma hãwi za, Zezusi hã uihã na te te sadanharĩ da, ãne:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ã'aiwasu'u wasété na hã. E tô ãsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

⁶¹ Tane nherẽ, te Zezusi hã ari'iwi za. Te te ãma wa'rãmi ô di, timreme na. Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi hã te duré sadanharĩ na sahu, sasedoti ãpire uptabi hã:

— E tô sena a hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. E tô sena 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, a hã.

⁶² Tawamhã Zezusi hã asa te tãma siwasu'u oto:

— ãhe. Wa hã, Danho'reptui'wa. Wa hã 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra. A norĩ wa'wa hã aihĩni te za ã'madã'ã za'ra wa'wa, ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ, 're ãnhamra mono na, ãwaihu'u pese 'rata. Hãwa'a na apã we ãmorĩ wamhã, te za ãne na ã'madã'ã za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma siwasu'u sirõmo za'ra.

⁶³ Tawamhã te te sadawa 'rui wa, ma ti'uza hã hãiwazu, sasedoti ãpire uptabi hã. Tawamhã ãne ma tô ãma da'mahã:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zô, ai'maihãrã aba ô di za, Zezusi te te wama ãwasu'u za'ra da hã, ãwasété na.

⁶⁴ 'Re ãhâimana u'âsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nherẽ. Si'uihã na ma tô timreme wasété. ãmreme ma tô ãwari za'ra wa'wa. E marĩ tawamhã, ma tô ãma ãpisutu za'ra wa'wa. — ãne te ãma da'mahã.

Tawamhã aihĩni ma tô sima wẽ za'ra, da te dasiwi wĩrĩ da.

⁶⁵ Tawamhã te te siwi wẽ'õ wa, ma tô nasi ni'wam norĩ hã siwi ubu upto, tizadaipro na. Zahâ na ma duré siwi ubu ubu. Taha pari, ma tô duré nasi siwi ahâ. ãne ré, te nasi siwi 'mahâ:

— E 'wa hã ai'azâri'wa. Ma'ãpé, waihu'u. — ãne te nasi siwi 'mahâ.

'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ zama, ma tô siwi ti'â, te te nasi siwi ahâri da.

Pedru hã, Zezusi te te dawi ã'udâzém na rowasu'u Mateusi 26.69-75; Rucasi 22.56-62; Zuwã 18.15-18, 25-27

⁶⁶ ãne ré, te zahadu Pedru hã dame nhamra, 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahâpâ. Tawamhã tame sãmra ré, ma we pi'õ hã datême wi, sasedoti ãpire uptabi ma romhuri'wa hã.

⁶⁷ Wisi wi, ma Pedru hã tisã, unhama ãma hã'ro ré. Tawamhã te te 'madâ'â pese pari, te Pedruhu ma tinha:

— A zama te duré Zezusihi siré 're aimo, Nazaré ãma 're ãhâimana mono siré.

⁶⁸ Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Tane na ãwaihu'u nherẽ, õ hã ãma sa'rese õ di.

— ãne te pi'õi wi ai'udâ, Pedru hã.

Tawamhã 'ri nhi'riti u te oto mo, 'ridawa u morĩ da, dapusizéb u. Tawamhã si'a ma oto hã.

⁶⁹ Tawamhã ma tô romhuri'wa sipi'õ hã tisã Pedru hã, 'ri nhi'riti ãma. Tawamhã ã'rata ãsimasam norĩ ma, te wasu'u za'ra:

— ã hã Zezusi norĩ siré, 're ãmorĩ.

70 Tawamhã Pedru te duré tiwi ai'udâ. Tawamhã âma ronomro ò ré, te duré tâma nharĩ za'ra, ã'rata ãsimasa hã:

— Tô sena, a hã Zezusi norĩ siré, te 're aimo. A hã tô, Darireza âma 're ã'aihâimana mono.

71 Tawamhã Pedru te asa tâma nharĩ za'ra:

— Mare di. Tane na ãwaihu'u nherẽ, ò hã ãma sa'rese ò di. Tô sena te aiwi udâ za'ra wa'ãba di pâ, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te ã'azãri pé. — ãne te tâma sina waihu'u za'ra.

72 Tawamhã si'a hã awa'awi ma tihãrã na sahu. Tawamhã Zezusi te te tâma ãwaihu'uzém na, ma sina po're puru, Pedru hã. ãne ma tô Zezusi hã aré tâma waihu'u siro: “Si'a hã tihãrã na te te sahu ò ré, te za si'ubdatõ dawi ã'udâ, ãzadawa para ò nherẽ.”

Tawamhã Zezusihi mreme na sina po're pu'u wa, te oto aiwa'õ, Pedru hã.

15

Apito Piratu, Zezusi te te ãsadawa pibuzé wasu'u Mateusi 27.1-2, 11-26; Rucasi 23.1-5, 13-25; Zuwã 18.28-19.16

1-2 Tawamhã awēm na mararé, ma duré si'rã'õtõ, sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Zezusihi âma te te sima roti za'ra da, ma si'rã'õtõ, dama roti'wa ãpire norĩ me. Taha pari, ma oto siwi pawasisi Zezusi hã, Piratuhu u te te siwi saprõni da. Tawamhã ãtēme te te siwi ãwisi wamhã, Piratu te Zezusi sadanha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ã'ãma ãwaihu. — ãne te tâma tinha.

³ Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã te Zezusihi ãma ĩwasédé hã sa'ra za'ra taré, marĩ ĩwasétére na 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ĩpire za'ra hã.

⁴ Taha wa, Piratu te Zezusi 'mahâ:

— Marĩ ahâ na ma tô ai'ãma sa'ra za'ra ni. E asadawa na tãma ãma wa'rãmi za'ra õ di za. — ãne te 'mahâ.

⁵ Tane nherẽ, tizadawa na te te wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Taha wa, ma tô Piratu hã ãma titob'uzu, tizadawa na te te ãma wa'rãmi õ wa.

⁶⁻⁷ Wahub sidâpâsi, ma tô apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazéb 're, 're ĩdasimasa mono norĩ hã 're dawairébé mono da, misi si. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhimihâzé te te dama ĩba'azém na dasa da te dasiwi 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na, ma tô te te 're da'azani, da te tiwi 're ĩwaptêrê za'ra mono zéb uwaibaba. Aibâ hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ĩsisi hã. Romanu norĩ da, dasi'wapé watobro wamhã, te te da'mapãrĩ za'ra wa, ma tô séme ni, dazazéb 're.

⁸ Tawamhã ma duré bâtâ na Piratuhu u tasi'rã'õtõ ni, da te tiwi rowaptêrê za'ra da, te te 're ĩ'manharĩ wẽ mono zéb zarina, misi te te dama 'maiob'ru da, dazazém hawi da'maiwatobro da, apâ morĩ da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhã Piratu te da'a'mahâ:

— Zudezu norĩ, e asib'apito za'ra wa'aba ma, wa za rob'ru, apâ morĩ da. — ãne te da'a'mahâ, Zezusihi ãma. Sasedoti ĩpire norĩ hã Zezusi te te sõ'ru za'ra wa, ma tô ĩtême siwi ãwisi, Piratuhu u. ãne na ma tô Piratu hã ãma dawaihu'u.

¹¹ Piratu hã Zezusi hã apâ morĩ da, te te nasi ãma da'ab'mahârâ nherẽ, te sasedoti ĩpire norĩ hã nasi

dawada'uri za'ra, Barabasihi si da te waptērē za'ra da, tiwi, Zezusihi upana te te wazere da.

¹² Tawamhã Piratu te duré da'ab'mahâ:

— E marĩ, wa za bété aima âma pisutu za'ra wa'wa, asib'apito na asiwi 're ĩsisi za'ra wa'aba mono âma hã, te aima âma ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba zéb da hã.

¹³ — Wedepo'o nnonhi'rãmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da. — ãne te nasi sa'ētē âma 'mahârâ za'ra ni, Piratu hã.

¹⁴ — E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bâ. — ãne te âma da'ab'mahâ, Piratu hã.

Tane nherē, hârâ 'rãihâ na te nasi âma 'mahârâ za'ra, Piratu hã:

— Wedepo'o nnonhi'rãmi na, da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

¹⁵ Tawamhã Piratu hã dama rowē za'ra da, ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru za'ra da, dazazém hawi watobro da, apâ 're morĩ da. Taha pari, te Zezusi tãma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, powawē hã waré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari, te te duré siwi sasõmri da, wedepo'o nnonhi'rãmi na dâ'â da oto.

Da'wapéi'wa norĩ hã Zezusihi âma ĩto za'ra zé wasu'u

Mateusi 27.27-31; Zuwã 19.1-3

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi ãwisi, Piratuhi nhorõwa u, 'ri 're wa'wa nho'õmo u. Tamemhã te oto sitēme sisô tihârâ za'ra, uburé sitēme si'rã'õtõ da.

¹⁷ Tawamhã dasi'ubuzém na ma tô Zezusi hã siwi âma hãiba ubu, ĩhã pré na. 'Wabzéré panhipti na ma duré siwi sõpre.

18 Tawamhã sisarina te nasi timreme na sawi za'ra, taré:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowẽ na aihâimana.

19 Tawamhã ãrãĩ wi, ma tô nasi siwi ahâ, wedehu waré na. Te duré nasi siwi upto, ti-zadaipro na. Te duré nasi hi'rãtitõ tãma asimro, Zezusihi papara, ãma wata za'ra da newa.

20 Tawamhã nasi ãma wa'ẽ za'ra parimhã, tisi'ubuzém na te te siwi ãma ãhãiba ubu hã ma tô apã tiwi wazere za'ra. ãuzazém na ma oto apã siwi uza. Taha pari, te oto rob u siwi saprõ, wedepo'o nhonhi'rãmi na te te siwi sasõmri da, 'ri nho'õmo nhiti.

Zezusi hã wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasõmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-56; Rucasi 23.26-49; Zuwã 19.17-30

21 Tawamhã bådãdi na te te siwi saprõni ré, ma tô aibã hã siwi sõpõtẽ, Sima na ãsisi hã, tirom hawi we ãmorĩ hã, 'ri ahã u. ãsa'ru nhisi hã, Sireni na. Sima hã Aresãdiri norĩ mama, Rupuhu me. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã, Simahã ma, ma tô 'ru za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hã te te tãma ãri da, Zezusihi ma.

22 Tawamhã Dodota na romnhisi u, ma tô siwi saprõ, Zezusi hã. Dodota na romnhisi hã, da'rãihi te wasu'u.

23 Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te aré tãma sõmri za'ra, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsé hã te te hã'rêne da, miha na wedepa wa'u nhisi na, ãwazari ré hã. Tane nherẽ, te te hã'rêne õ di, Zezusi hã.

24 Taha pari, ma tô oto wedepo'o nhonhi'rãmi na siwi sasõ. Te te siwi sasõmri pari, ma tô ãtẽ zapotore ã'ui'éré ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa

norĩ hã, pibu pese na Zezusihi uza hã te te siwi waibu da.

²⁵ Zezusi te te siwi ĩsasõmrizém na hã, bådâ ma tô oto tinho're za'a.

²⁶ Zezusihi 'rãĩ uwaibaba wedepo'o na rob'ui'ééré hã ma siwi tété, da te dasiwi ĩwẽ'õ za'ra zém na, da te dasiwi ãma waihu'u za'ra da. ãne ãma ĩrob'ui'ééré hã: ã hã, zudezu norĩ nhib'apito.

²⁷ Zezusihi siré, ma tô duré aibã norĩ hã sasõmri zahuré ni, danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã. Zezusihi ãma te aiwa'aba zahuré ĩsimire niwĩ, duré ĩsimi'e niwĩ.

²⁸ ãne ãma ĩromhâimanazé hã ma tô rob'ui'ééré zarina, sina uwaimra, Zezusi hã. ãne duréhã ãma ĩrob'ui'ééré hã: “ĩwasété norĩ zu, te za taré dasiwi wẽ'õ ni.” ãne ãma ĩrob'ui'ééré hã, ĩbaihã na hã.

²⁹⁻³⁰ Tawamhã ĩwa'wai baba, da te nasi ro'rahãri za'ra sidãpãsi, te nasi ãma tawa'ẽ za'ra ni, Zezusihi ãma. Nasi ãma da'rã siwanarĩ za'ra sina, te nasi ãma wasété za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, si'ubdatõ bådã hã ai'ãma si'utõrĩ õ ré, duré apã 'ri da. Ma'ãpé, asisõ'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we si'ra na, atã'ã tõ da. — ãne te nasi ãma tiwa'ẽ za'ra.

³¹ Duré sasedoti ĩpire norĩ hã te nasi ãma wa'ẽ sina, ãne sima nharĩ za'ra ãma, rowahutu'wa norĩ me:

— Oro te te 're da'anho'reptui mono za, 'rãwi sisõ'reptui õ di bété.

³² Ma'ãpé, ãne ré, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we te te si'ra wanho'a, Danho'reptui'wa hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito hã, wa te

wasina ã'umnhasi za'ra zéb da hã. — Æne ma sima ãma rowaihu'u za'ra.

Tawamhã ãsiré ãsa'o zahuré zama, te nasi tãma nharĩ wasété zahuré, Zezusihi ma.

³³ Tawamhã ma tô ti'abzuma. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bâdâ siprazéb u, te oto robra si nomro.

³⁴ Tawamhã si'ubdatõ bâtâ ãma, te Zezusi hã Timama hã sina 'mahâ, hârâ 'rãihâ na ãne:

— Eroi, Eroi, rema sabatani.

Ïhârâzém na hã, ãma ãsaprĩzé hã, ãne:

— Ïnhib'apito, Ïnhib'apito, e marĩ da, ma tô oto ãrê. — Æne ãma ãsaprĩzé hã.

³⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ã'rata ãsimasam norĩ hã Zezusihi hârâ te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Ôhõta wapari aba. Eriasihi zô te hã, te te we pawaptob da.

³⁶ Tawamhã ni'wa hã si'aba're na ma tô piza're upsõzém ne hã 'mai'â, uwa 'ru 'rãi wa'u ãsé na te te tãma ãma di'i da, Zezusihi ma, ãwa'âbâ syry na. Tawamhã wedewaré 'rãsutu na ma tô ãma sapu'u, Zezusihi ma, te te wê da, te te upsõmri da. Taha pari, te ãne dama tinha:

— A'â pé wanhimipari za'ra wa'aba, Eriasi we sô morĩ õ'umnhasite, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, te te si'ra da. — Æne ma dama waihu'u.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã hârâ 'rãihâ na te hã, ãrême ma. Taha pari, ma pê'ê hai'utõ.

³⁸ Zezusi hã dâ'â wi, zazahâ ãhâpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihâ na hãihaipo'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma hã.

39 Zezusi hã hãiwí sa'o ré, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ãsõ're te za, ãpapara, romanu hã. Tawamhã Zezusi hã ãrẽme ma hãrã 'rãihã na hãrã wamhã, te te wapari wamhã, ma ãma rowaihu'u:

— Nare õ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra.

40 Pi'õ norĩ zama, romhã hawi te Zezusi hã 'madã'ã za'ra. Nima norĩ nhisi hã ãne: Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Zuzé norĩ na hã Ti'aduhu me. Ti'adu hã ãhãiba té.

41 Zezusi hã Darireza ãma 're morĩ ré hã, pi'õ norĩ hã ãsiré te 're nomro. Ma tô duré marĩ na te te siwi 're pawapto. Ta norĩ siré, te duré pi'õ norĩ hã ahã na Zeruzarẽ u ai'aba're, Zezusihi siré. Ta norĩ zama te romhã hawi siwi 'madã'ã za'ra.

Zezusi hã da te ãsẽrẽzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-

42

42-43 Sabadu u bãdã 're ãne mono u, te zudezu norĩ hã te te sima 're ropese za'ra, sabadu na hã te te 're romhuri za'ra mono õ na dã'ãsina. Tawamhã sabadu u oto hãiwahã wa, romhuri 'rãsutuzéb ãma te Zuzé hã Piratuhu u mo. Arimateza ãma te aré 're hãimana, Zuzé hã. Zudezu norĩ ma roti'wa ãpire, ta hã. Taha wa, te nasi si'rã'õtõ, siré dama roti'wa ãpire za'ra norĩ me. Zuzé hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb zõ, te 're simipari u'ãsi. Tawamhã romhuri zahãrizéb u, romhuture wa, ma tô sada aptete Zuzé hã, Piratuhu u morĩ da, Zezusihi hãiba hã te te tiwi waptẽrẽ da, ab're sirõmo 're, te te sãrẽ da.

44 Zuzé hã, Zezusi hã ãdã'ã na te te tãma rowasu'u wamhã, Piratu hã te ãma rosa'rata, dã'ã su'u wa. Tawamhã Piratu hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zõ te hã, ãdã'ãzém na te te ãma sadanharĩ da, tô sena zõ.

⁴⁵ Tawamhã tô sena Zezusi hã ãdâ'â na te te tâma rowasu'u parimhã, Zuzéhé ma, te oto Piratu hã tâma ti'ru, Zezusihi hãiba hã ab're sirõmo 're, te te sêrê da.

⁴⁶ Tawamhã Zuzé hã zazahâ, ma sada uipra, ãhãirã hã. Taha pari, Zezusihi hãiba hã ma oto si'ra, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi. Tawamhã zazahâ ãhãirã na ma ubu. Te te ubu pari, ma tô ab're 're tisê. Sa'a zahâpâ êtê wa, ab're sirõmo 're, ma tisê. Taha pari, te êtê tõmo wawê hã te te pizari, ab're te te ãma ãrê sitob da.

⁴⁷ Æne Zezusihi hãiba te te sêrê ré, ma tô pi'õ norã hã ãma 'madâ'â zahuré, Mariza Madarena hã Marizaha me. Ta hã Zuzéhé na. Tawamhã ma tô sabu zahuré, nimame Zuzé te te ãsêrêzê hã.

16

Zezusi apã ãhãiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwã 20.1-10

¹ Tawamhã bâdã oto sébré wamhã, tâibã oto sabadu hã romhuri zahãrizé hã zudezu norã te hã. Tawamhã pi'õ norã hã ãwa'u zadaze hã, ma tô siwi uipra, te te siwi ãma hãiba u'rê da, Zezusi hã. Pi'õ norã nhisi hã Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Ti'aduhu na hã.

² Tawamhã pi'õ norã hã mararé te ai'aba'rê, sa'a zahâpâ ab're u, bâdã 'rãiwatobro wi, dumidu na.

³ Bãdãdi na si'aba'rêi ré, ma ãne sima waihu'u za'ra:

— E 'wa hã te za ãne hã wama sa'rê za'ra, ab're nhitobzé hã.

⁴ Ab're nhitobzé hã ãne hã tõmo wawê uptabi wa, ma ãne sima waihu'u za'ra. Tane nherê, sihutu wamhã, ãne da te ãsa'rê na ma tô 'madâ'â za'ra.

⁵ Tawamhã ab're 're, sisisi wamhã, ma tô aibã hã siwi sôpêtê ãprédupté hã, uza hãirã ré ãsãmra hã. Ìnomrozé nhimire niwĩ te nhamra. Taha wa, pi'õ norĩ hã ma tãma tipê'ẽwara za'ra.

⁶ Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— Ìma aipahi za'ra wa'aba tã. Zezusi hã Nazaré ãma aré ãprédu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na, da te dasiwi ãsasõmri zô robzabu za'ra wa'aba da, te we ai'aba'rei wa'wa. ãne na, wa tô aiwaih'u za'ra wa'wa. ãme hãimana õ di oto. Apã ma tô hãiwa'udu. Ma'ãpé, ãnomrozé hã sabu za'ra wa'aba. Robaba di.

⁷ Taha wa, te za oto apã ai'aba'rei wa'wa, Pedru norĩ ma tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, ãne: “Zezusi hã aiwana te za, u, timorĩ 'wa, Darireza u. Tame te za, u, ãsôpêtê za'ra wa'wa, aima ãsiwaih'u za'ra wa'aba zéb zarina.” — ãne ma tô pi'õ norĩ ma waih'u za'ra.

⁸ Tawamhã ma wairé ab're hawi, wara sina sisa'rei mono da. Tãma pẽ'ẽwara za'ra wa, te tirẽrẽ'ẽ za'ra. Pahi te, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'ã.

Zezusi hã, Mariza Madarenahã ma, ãsihãiréze wasu'u

Mateusi 28.9-10; Zuwã 20.11-18

⁹ Zezusi hã dumidu na ma tô apã hãiwa'udu, mararé. Tawamhã ãmorĩ'rata na ma tô Mariza Madarenahã ma, sihãiré. Ti'ai baba 're morĩ ré, ma tô taha ma, wa'uburé hã 7 na sãmra.

¹⁰ Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ u, te mo Mariza Madarena hã, te te tãma rowasu'u za'ra da. Tãma robzei'õ za'ra di. Pẽ'ẽzé uptabi za'ra wa, te aiwa'õ za'ra. ãne ré, ma tô ãtẽme tiwisi za'ra, Mariza Madarena hã.

11 Tawamhã Zezusi apâ 're ãmorĩ na, duré ãtẽme ãwisizém na hã te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, te te ãma saze za'ra õ di.

Zezusi hã, maparane tizazei'wa norĩ ma, ãsihã'i'rézé wasu'u

Rucasi 24.13-35

12 Taha pari, ma duré Zezusi hã aimawi tihãiba na sihã'i'ré, maparane tizazei'wa norĩ ma. Rom na bádãdi na neb ré, ma tã ãtẽme tiwisi zahuré.

13 Tawamhã apâ te tineb zahuré, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherẽ, te te tãma rowasu'u za'ra nherẽ, te te ãma saze za'ra õ di duré.

Zezusi hã tisiré norĩ ma, ãsihã'i'rézé wasu'u, 11 na ãhãiba norĩ ma

Mateusi 28.16-20; Rucasi 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

14 Tawamhã Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ u ma duré wi, sai ma, si'ubumroi ré, 11 na ãhãiba za'ra u. Tawamhã timreme ma tã tãma pẽtẽ za'ra, siwi ãsabui'wa norĩ nhimirowasu'u hã te te saze za'ra õ wa, apâ ãhãiwa'utuzém na da te ãwasu'u na hã.

15 Taha wa, te ãne oto tãma nharĩ za'ra:

— Daro mono bâ te za oto 're ãropéi wa'aba mo, a'uwẽ mono bâ, ãwasu'uwẽ na 're dapo're pu'u za'ra wa'aba mono da.

16 Tawamhã Danho'reptui'wa na da te dasina 're ã'umnhasi za'ra mono wa, â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za te te 're da'anho'reptu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Da te dasina 're ã'umnhasi za'ra mono õ wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te za te te 're da'awẽ'õ.

17 Da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, wa za te 're da'apawapto, ĩwaihu'u pese zarina, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ mono da, ĩwasu'u na tô sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. ãne te za te te 're dapawapto za'ra. ĩnhisi na te za wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra, ĩzadawa para. Duré 're ĩdasisadaihu'u za'ra mono õ na zama, te za 're mre me zusi.

18 Sa'rese ãna, wahi hã te te 're waibui mono nherẽ, duré dapãrĩzé hã te te 're âhuri mono nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Duré, tinhib'rata na ĩhãzé ré norĩ hã te te 're upi za'ra mono wamhã, te za 're séptâ'â za'ra, ĩhãzé ré norĩ hã. — ãne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Ze zusi hã hã iwa u ĩmorĩzé wasu'u
Rucasi 24.50-53; Atusi 1.9-11*

19 Wanhíb'apito Ze zusi hã te te tãma rowasu'u za'ra pari, ma tô hã iwa u tiwi âri za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimire niwĩ oto 're sãmra mono da, pire uptabi na.

20 Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ĩsadawa para, ma tô te te ropé daro mono bâ, ĩwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da. Wanhíb'apito hã ma tô te te 're pawapto za'ra, ĩsimi'manharĩ waihu'u pese zarina, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ mono da, ĩsimirowasu'u za'ra na tô sena uptabi, da te 're waihu'u za'ra mono da.

'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavãnte (BR:xav:Xavãnte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavãnte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavãnte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavãnte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c